ystadegau ar gyfer cymru
statistics for wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Dangosyddion Coetiroedd i Gymru 2012-13

ystadegau ar gyfer cymru
statistics for wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

18 Hydref 2013

Dangosyddion Coetiroedd i Gymru 2012-13

Dyma'r pedwerydd adroddiad dangosyddion ers i strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer coetir a choed, Coetiroedd i Gymru, gael ei hadolygu ym mis Mawrth 2009.

Nod y dangosyddion yw monitro cynnydd tuag at gyflawni'r 20 canlyniad lefel uchel a ddisgrifir yn Coetiroedd i Gymru. Mae llawer o'r dangosyddion yn perthyn i fwy nag un o'r canlyniadau lefel uchel. Gan fod rhai agweddau ar y coetiroedd a'r coed yn newid yn araf, mae rhai dangosyddion yn cael eu diweddaru bob dwy, tair neu bum mlynedd yn hytrach na phob blwyddyn, sy'n cyd-fynd â rhaglen adrodd y Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol a rhai o arolygon Cyfoeth Naturiol Cymru.

Mae rhywfaint o wybodaeth ar gael ar gyfer cyfnodau neu ardaloedd cyfyngedig yn unig, a dim ond ffigur llinell sylfaen sydd ar gael ar hyn o bryd ar gyfer rhai dangosyddion. Mae llond llaw o'r dangosyddion wrthi'n cael eu datblygu o hyd, a dylid gallu adrodd arnynt yn y dyfodol. I gael rhagor o wybodaeth am ansawdd yr ystadegau a'r diffiniadau a ddefnyddir, ewch i'r adrannau 'Gwybodaeth Allweddol o Ansawdd' a 'Geirfa' tua diwedd y bwletin.

Pwyntiau allweddol

- Mae arwynebedd y coetiroedd yng Nghymru wedi cynyddu dros y deuddeg mlynedd diwethaf ac mae'n 305,000 o hectarau bellach.
- Mae cyfanswm y coed newydd a blannwyd ers 2008 wedi cynyddu; plannwyd tua 900 hectar y llynedd.
- Gwerth Ychwanegol Crynswth y sector coedwigaeth yng Nghymru yw £424 miliwn ac mae'n cyflogi rhwng 8,100 a 9,500 o bobl.
- Wrth ymateb i'r arolwg, nododd 64% o oedolion yng Nghymru eu bod wedi ymweld â choetir am resymau hamdden dros y blynyddoedd diwethaf.

Ystadegydd: Patience Eastwood **Ffôn:** 030 0062 2278
E-bost: patience.eastwood@wales.gsi.gov.uk

Diweddariad Nesaf: Hydref 2014

Twitter: www.twitter.com/statisticswales | www.twitter.com/ystadegaucymru

Cyhoeddwyd gan Y Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi
Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ
Ffôn – Swyddfa'r Wasg **029 2089 8099**, Ymholiadau Cyhoeddus **029 2082 3332**
www.cymru.gov.uk/ystadegau

Issued by Knowledge and Analytical Services
Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ
Telephone – Press Office **029 2089 8099**, Public Enquiries **029 2082 5050**
www.wales.gov.uk/statistics

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mae'r holl luniau yn eiddo i Lyfrgell Lluniau'r Comisiwn Coedwigaeth ac yn destun Hawlfraint y Goron oni nodir yn wahanol.

Dangosyddion Coetiroedd i Gymru 2012-13

Tabl Cynnwys

Cyflwyniad	Tudalen 4
1: Coetiroedd a choed	Tudalen 5
2: Arallgyfeirio coetiroedd	Tudalen 8
3: Rheoli coetiroedd yn gynaliadwy	Tudalen 11
4: System reoli	Tudalen 12
5: Coetiroedd fferm	Tudalen 13
6: Coetiroedd a choed trefol	Tudalen 15
7: Cydbwysedd carbon	Tudalen 18
8: Iechyd coed	Tudalen 20
9: Manteision lleol coetiroedd	Tudalen 24
10: Cyfraniad gan gymunedau	Tudalen 27
11: Gweithgareddau hamdden	Tudalen 28
12: Hygyrchedd	Tudalen 30
13: Mentrau lleol	Tudalen 32
14: Defnydd o bren Cymru	Tudalen 34
15: Gwerth y sector coedwigaeth	Tudalen 37
16: Y galw am bren	Tudalen 39
17: Iechyd y sector coedwigaeth	Tudalen 41
18: Cynefinoedd coetiroedd a choed hynafol	Tudalen 44
19: Rhywogaethau coetiroedd	Tudalen 46
20: Cysylltiadau	Tudalen 48
21: Coetiroedd fel pwysau ar ddŵr	Tudalen 49
22: Coetiroedd fel ateb wrth reoli dŵr	Tudalen 50
23: Treftadaeth a thirwedd	Tudalen 51
Crynodeb: Dangosyddion Coetiroedd i Gymru	Tudalen 52
Gwybodaeth Allweddol o Ansawdd	Tudalen 54
Geirfa	Tudalen 56

Rhestr o siartiau, tablau a mapiau

Siart 1: Arwynebedd y coetiroedd yng Nghymru yn ôl math o goetir Tudalen 5
Siart 2: Arwynebedd y coetir newydd a blennir y flwyddyn yn ôl math o goetir Tudalen 6
Siart 3: Amrywiaeth coetiroedd ar raddfa 1 hectar Tudalen 8
Siart 4: Nifer y rhywogaethau coed fesul 0.25 hectar Tudalen 9
Siart 5: Rhywogaethau Categori 1 Coedwig Conwydd Uchel Tudalen 9
Siart 6: Arwynebedd y coetiroedd a reolir yn unol â Safon Coedwigaeth y DU (UKFS) Tudalen 11
Siart 7: Arwynebedd y coetiroedd a reolir drwy gwympo coed a heb gwympo coed Tudalen 12
Siart 8: Coetiroedd fferm mewn cynllun grant Tudalen 13
Siart 9: Cynaeafu coetiroedd fferm Tudalen 14
Siart 10: Brigdwf fesul ardal Tudalen 15
Siart 11: Manteision coed trefol Tudalen 16
Siart 12: Anfanteision coed trefol Tudalen 17
Siart 13: Allyrru a dal CO_2 mewn coedwigoedd Tudalen 18
Siart 14: Allyrru a dal CO_2 mewn cynhyrchion pren a gynaeafwyd Tudalen 19
Siart 15: Manteision coetiroedd ar gyfer cymunedau lleol Tudalen 24
Siart 16: Anfanteision coetiroedd ar gyfer cymunedau lleol Tudalen 25
Siart 17: Pobl yn nodi o leiaf un fantais neu anfantais Tudalen 25
Siart 18: Canran yr oedolion sydd wedi ymweld â choetiroedd yn ystod y blynyddoedd diwethaf Tudalen 28
Siart 19: Gweithgareddau yn ystod ymweliadau â choetiroedd Tudalen 29
Siart 20: Canran yr oedolion â mynediad hawdd i goetiroedd heb gar Tudalen 30
Siart 21: Canran y boblogaeth â mynediad i goetiroedd Tudalen 30
Siart 22: Newidiadau o ran niferoedd gweithwyr cyflogedig Tudalen 32
Siart 23: Newidiadau o ran nifer y busnesau Tudalen 33
Siart 24: Pren a gynaeafwyd Tudalen 34
Siart 25: Cymarebau cynaeafu/argaeledd Tudalen 35
Siart 26: Canran y boncyffion o Gymru a broseswyd yng Nghymru Tudalen 35
Siart 27: Busnesau yn ôl prif ffynhonnell bren Tudalen 36
Siart 28: Ansawdd y pren a ddefnyddiwyd yn ôl ffynhonnell Tudalen 36
Siart 29: Newid dros amser o ran Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) Tudalen 37
Siart 30: Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) sector coedwigaeth Cymru o gymharu â'r DU Tudalen 38
Siart 31: Defnydd ymddangosol y DU o gynhyrchion pren Tudalen 39
Siart 32: Newidiadau o ran trosiant busnesau 2007 – 2010 Tudalen 41
Siart 33: Newidiadau o ran nifer y gweithwyr sy'n cael eu cyflogi gan fusnesau 2007 – 2010 Tudalen 42
Siart 34: Hyder busnesau ar gyfer y dyfodol 2010 – 2013 Tudalen 42
Siart 35: Disgwyliadau busnesau o ran trosiant ar gyfer 2010 – 2013 Tudalen 43
Siart 36: Nifer y rhywogaethau adar fesul cynefin Tudalen 47

Tabl 1: Coed a nodweddion llinellol y tu allan i goetiroedd Tudalen 6
Tabl 2: Nodweddion llinellol coediog Tudalen 6
Tabl 3: Arwynebedd y coetiroedd yng Nghymru a reolir yn unol â Safon Coedwigaeth y DU Tudalen 11
Tabl 4: Brigdwf mewn ardaloedd trefol Tudalen 15
Tabl 5: Brigdwf mewn trefi dethol Tudalen 16
Tabl 6: Achosion wedi'u cadarnhau o *C. fraxinea* erbyn 29 Gorffennaf 2013 Tudalen 20

Tabl 7: Cyfrannu at goetiroedd Tudalen 27
Tabl 8: Grwpiau cymunedol Tudalen 27
Tabl 9: Ardal drefol â mynediad i goetiroedd Tudalen 31
Tabl 10: Mynediad i goetiroedd ar gyfer ardaloedd â lefelau uchel o amddifadedd iechyd Tudalen 31
Tabl 11: Amcangyfrifon o weithwyr cyflogedig y sector coedwigaeth ar hyn o bryd Tudalen 32
Tabl 12: Cymarebau cynaeafu/argaeledd Tudalen 34
Tabl 13: Boncyffion o Gymru a gyflenwyd i felinau llifio yn y DU (mil tunnell gwyrdd) Tudalen 35
Tabl 14: Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) y sector coedwigaeth yng Nghymru Tudalen 37
Tabl 15: Defnydd ymddangosol y DU yn ôl math o gynnyrch Tudalen 39
Tabl 16: Defnydd ymddangosol y DU o bapur Tudalen 40
Tabl 17: Newidiadau o ran trosiant busnesau 2001- 2010 Tudalen 42
Tabl 18: Cyflwr coetiroedd brodorol Tudalen 44
Tabl 19: Ardaloedd Cadwraeth Arbennig yn ôl cyflwr Tudalen 45
Tabl 20: Pob rhywogaeth â blaenoriaeth Tudalen 46
Tabl 21 Rhywogaethau â blaenoriaeth uchel Tudalen 46
Tabl 22: Arwynebedd coetiroedd mewn prif rwydweithiau yn ôl math o goetir Tudalen 48
Tabl 23: Arwynebedd coetiroedd mewn parthau rhwydwaith Tudalen 48

Map 1: Dosbarthiad *P. ramorum* Tudalen 21
Map 2: Dosbarthiad *C. fraxinea* Tudalen 22
Map 3: Dosbarthiad *Dothistroma* Tudalen 23
Map 4: Dosbarthiad Cancr Diferol Tudalen 23

Cyflwyniad

Dyma'r pedwerydd adroddiad dangosyddion ers i strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer coetir a choed, Coetiroedd i Gymru, gael ei hadolygu ym mis Mawrth 2009.

Nod y 23 dangosydd yw monitro cynnydd tuag at gyflawni'r 20 canlyniad lefel uchel a ddisgrifir yn Coetiroedd i Gymru, ac maent yn cyfateb i'r rhestr a geir ar dudalennau 54 a 55 y ddogfen strategaeth. Nod y 6 dangosydd cyntaf yw monitro newidiadau yn arwynebedd a natur coetiroedd a choed Cymru, tra bod yr 17 arall yn bwriadu monitro'r nwyddau a'r gwasanaethau y gall coetiroedd a choed eu darparu: mae'r rhan fwyaf yn cynnwys nifer o fesurau. Mae nifer o'r dangosyddion yn perthyn i fwy nag un o'r 20 canlyniad lefel uchel: dangosir hyn mewn tabl ar ddiwedd yr adroddiad. Mae rhai o'r dangosyddion yn dangos cynnydd yn achos Ystad Coetir Llywodraeth Cymru a choetiroedd yn gyffredinol.

Dangosir y ffynonellau data ar gyfer y mesurau, yn ogystal â'r duedd ddymunol ac amlwg ar gyfer pob dangosydd, gyda gwybodaeth llinell sylfaen lle mae ar gael. Gan fod y gwaith hwn yn parhau i symud ymlaen mae nifer o ddangosyddion wrthi'n cael eu datblygu. Gan fod rhai agweddau ar y coetiroedd a'r coed yn newid yn araf, mae rhai dangosyddion yn cael eu diweddaru bob dwy, tair neu bum mlynedd yn hytrach na phob blwyddyn, sy'n cyd-fynd â rhaglen adrodd y Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol ac amserlen arolygon Cyfoeth Naturiol Cymru.

Gan adeiladu ar adroddiad cynnydd 2001-2005, a gyhoeddwyd yn 2006, sy'n seiliedig ar y Coetiroedd i Gymru gwreiddiol a gyhoeddwyd yn 2001, lle bo'n bosibl, datblygwyd y dangosyddion fel y gall tueddiadau gael eu dilyn am hyd oes y strategaeth 50 mlynedd.

Yn y dyfodol, bydd yr adroddiadau dangosyddion blynyddol yn cael eu cyhoeddi ym mis Hydref er mwyn cynnwys gwybodaeth ddiweddaraf Ystadegau Coedwigaeth

1. Coetiroedd a choed

Pwyntiau allweddol

- Rhwng 2001 a 2010, lleihau wnaeth arwynebedd amcangyfrifedig coetiroedd Cymru 1.7% i 284,000 hectar, yn bennaf yn sgil adfer cynefinoedd agored a oedd yn flaenoriaeth ar Ystad Coetir Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, mae arwynebedd amcangyfrifedig ein coetiroedd wedi cynyddu i 305,000 hectar. Mae llawer o'r cynnydd hwn, yn enwedig y cynnydd mewn coetiroedd amcangyfrifedig rhwng 2010 a 2011, i'w briodoli i dechnegau mesur gwell yn hytrach na chynnydd yn arwynebedd y coetiroedd.
- Ers 2001, mae arwynebedd amcangyfrifedig ein coetiroedd conwydd yng Nghymru wedi lleihau 17,000 hectar, tra bod arwynebedd amcangyfrifedig ein coetiroedd llydanddail wedi cynyddu 33,000 hectar.
- Mae'n ymddangos bod hyd nodweddion llinellol coediog wedi aros yn ddigon sefydlog; nid oes gennym unrhyw ddata ynghylch tueddiadau coed unigol y tu allan i goetiroedd.
- Ar ôl gostwng dros y rhan fwyaf o'r 40 mlynedd ddiwethaf, mae'r cyfraddau plannu newydd wedi cynyddu ers 2009.

Data

a) Arwynebedd coetiroedd

Siart 1: Arwynebedd y coetiroedd yng Nghymru yn ôl math o goetir.

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth, data ar 31 Mawrth yn y flwyddyn a nodir

b) Plannu coetiroedd newydd

Mae'r gyfradd plannu coetiroedd newydd wedi cynyddu'n sylweddol ers 2008, ac er bod y gyfradd gyffredinol yn parhau i fod yn sylweddol is o gymharu â'r 1970au, bu cynnydd mawr yn niferoedd y coed llydanddail a blannwyd.

Siart 2: Arwynebedd y coetir newydd a blennir y flwyddyn yn ôl math o goetir

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth, data ar 31 Mawrth yn y flwyddyn a nodir

c) Nifer y coed a hyd nodweddion llinellol

Mae'r Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed (1997) yn rhoi gwybodaeth sylfaenol am nifer y coed a hyd nodweddion llinellol, fel cloddiau, cloddiau creiriol a llinellau o goed, y tu allan i goetiroedd. Bydd yr Arolwg o Goetiroedd Bach a Choed yn diweddaru'r wybodaeth, ond nid yw'n hysbys eto pryd y bydd y data ar gael.

Tabl 1: Coed a nodweddion llinellol y tu allan i goetiroedd

Dyddiad	1997
Cyfanswm y coed y tu allan i goetir	15.3 miliwn
Cyfanswm hyd nodweddion llinellol	14,568 km

Ffynhonnell: Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed

Mae'r Arolwg Cefn Gwlad yn defnyddio methodoleg wahanol i adrodd ar hyd nodweddion llinellol, ond nid yw'n amcangyfrif nifer y coed unigol. Mae'r arolwg hwn yn nodi nad oedd unrhyw newid sylweddol rhwng 1998 a 2007 o ran hyd cyffredinol nodweddion llinellol coediog, er bod gostyngiad sylweddol wedi bod o ran hyd cloddiau a reolir a chynnydd cydamserol o ran hyd cloddiau creiriol/llinellau o goed/llwyni/ffensys.

Tabl 2: Nodweddion llinellol coediog

Dyddiad	1998	2007
	Hyd (miloedd o km)	
Cyfanswm nodweddion llinellol coediog	107	106
Cloddiau	57	54
Llinell o goed/llwyni/cloddiau creiriol/ ffensys	27	30
Llinell o goed/llwyni/cloddiau creiriol	19	19

Ffynhonnell: Arolwg Cefn Gwlad

Perthnasedd

Mae'r dangosydd hwn yn rhoi gwybodaeth am lefel gyffredinol coetiroedd a choed yng Nghymru. Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod coetiroedd yng Nghymru yn cynyddu, yn enwedig trwy greu coetiroedd brodorol newydd a choetiroedd cymysg newydd. Mae hyn yn rhannol er mwyn sicrhau bod potensial cynhyrchu cyffredinol coetiroedd Cymru yn cael ei gynnal. Mae angen mwy o goetiroedd hefyd i ddarparu'r ystod lawn o wasanaethau ecosystem a manteision cymunedol sy'n cael eu rhagweld yn y strategaeth, a chyflwyno cyfraniad coetiroedd at bolisïau ar gyfer ynni a'r amgylchedd. Canlyniad dymunol arall y strategaeth yw bod amddiffyniad gwell ar gyfer coed unigol, a bod mwy o goed unigol yn cael eu plannu i gydnabod eu cyfraniad at wasanaethau ecosystem a'n hansawdd bywyd.

Sylwer

Cyhoeddwyd canlyniadau cychwynnol Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol 2010 ar gyfer Cymru ym mis Mawrth 2011, ac roedd yn amcangyfrif bod arwynebedd y coetiroedd yng Nghymru tua 20,000 hectar yn fwy na'r amcangyfrif yn 2010. Mae'r rhan fwyaf o'r gwahaniaeth yn deillio o welliannau mewn technoleg rhwng y Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed (1995-1999) a'r Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol bresennol, yn hytrach nag oherwydd plannu coetiroedd neu ailgoedwigo naturiol heb eu cofnodi, ac mae wedi'i gofnodi yn Ystadegau Coedwigaeth 2011.

2. Arallgyfeirio coetiroedd

Pwyntiau allweddol

- Ym 1997, clystyrau o rywogaethau sengl oedd nodwedd amlycaf coetiroedd coed conwydd
- Rhwng 1991 a 1997, plannwyd mwy o byrwydd Sitca nag unrhyw goed conwydd arall (63% o'r holl goed conwydd a blannwyd), ac roedd 80% o'r ardaloedd a blannwyd yn cynnwys pedair prif rywogaeth – pyrwydd Sitca, coed llarwydd Siapan/hybrid, coed pyrwydd Norwy a choed pinwydd Douglas.

a) Amrywiaeth coetiroedd ar raddfa dalgylch

Mae'r mesur hwn wrthi'n cael ei ddatblygu. Yn y dyfodol, bwriedir defnyddio data'r Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol i fonitro amrywiaeth ar y raddfa hon.

b) Mynegai amrywiaeth cynefinoedd coetiroedd ar raddfa 1 hectar

Mae'r mynegai hwn yn gwahaniaethu rhwng rhywogaethau gwahanol o goed. Mae sgôr o 0.0 yn golygu mai un rhywogaeth yn unig sy'n bresennol yn yr hectar sgwâr. Ar hyn o bryd, dim ond data llinell sylfaen ar gyfer 1997 sydd ar gael o'r Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed, ond bydd y data yn cael ei ddiweddaru dros y pum mlynedd nesaf, yn dilyn cyhoeddi canlyniadau'r Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol.

Siart 3: Amrywiaeth coetiroedd ar raddfa 1 hectar

Ffynhonnell: Dadansoddiad o ddata arolwg maes o'r Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed 1997

c) Cymysgedd cynefin: Nifer y rhywogaethau coed sy'n bresennol ym mhob chwarter hectar

Fel sy'n wir am y dangosydd blaenorol, mae'r data sydd ar gael yn darparu llinell sylfaen ar gyfer 1997, a bydd yn cael ei ddiweddaru drwy ddefnyddio data o'r Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol.

Siart 4: Nifer y rhywogaethau coed fesul 0.25 hectar

Ffynhonnell: Dadansoddiad o ddata arolwg maes o'r Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed 1997

d) Plannu

Mae'r graff canlynol yn dangos yr amrywiaeth o rywogaethau coed conwydd a blannwyd mewn ardaloedd Coedwig Uchel Categori 1 yng Nghymru fesul blwyddyn blannu. Mae'r rhain yn glystyrau sy'n gallu, neu a allai, gynhyrchu coed o faint ac ansawdd sy'n addas ar gyfer boncyffion. Mae'r ffigurau yn cynnwys ailstocio a phlannu coed newydd.

Siart 5: Rhywogaethau Categori 1 Coedwig Conwydd Uchel

Ffynhonnell: Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed

e) Sylfaen genetig

Mae angen gwneud mwy o waith er mwyn datblygu, os oes modd, dangosydd sy'n gallu monitro amrywiaeth genetig coed sy'n cael eu plannu yng Nghymru.

Perthnasedd

Mae'r dangosydd hwn yn monitro amrywiaeth coetiroedd yng Nghymru ar raddfeydd gwahanol, ac mae'n ystyried yr amrywiaeth o rywogaethau coed sy'n cael eu plannu. Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw arallgyfeirio coetiroedd yn briodol, yn arbennig coetiroedd anfrodorol, ar amrywiaeth o raddfeydd, o ran strwythur oedran, rhywogaethau coed a sylfaen genetig. Dyma'r tueddiadau dymunol:

- Cynyddu amrywiaeth y mathau o goetiroedd ar raddfa dalgylch a choetir
- Cynyddu arwynebedd coetiroedd anfrodorol gyda chymysgedd cynefin
- Plannu yn cael ei ddominyddu llai gan rywogaethau sengl
- Plannu sylfaen genetig ehangach

Nodiadau

Disgwylir diweddariadau ar gyfer a), b) ac c) yn ystod y cylch hwn o'r Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol (2011-2016).

3. Rheoli coetiroedd yn gynaliadwy

Pwyntiau allweddol

- Mae cyfanswm arwynebedd y coetiroedd a reolir yn unol â Safon Coedwigaeth y DU wedi cynyddu o 123,000 hectar yn 2001 i o leiaf 179,000 hectar yn 2013. Mae cyfanswm yr arwynebedd a reolir yn unol â Safon Coedwigaeth y DU yn debygol o fod yn uwch.

Blwyddyn hyd at 31 Mawrth	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Arwynebedd ardystiedig WGWE	115	113	110	110	109	108	107	106	105	105	114	117	117
Arwynebedd ardystiedig di-WGWE	8	8	9.5	11	15	16	17	15	19	18	19	21	22
Arwynebedd yng nghynllun grant UKFS	0	0	0	0	0	0	1	6	15	29	39	62	62

Ffynonellau: Cronfeydd data Ystadegau Coedwigaeth, Cyfoeth Naturiol Cymru a Llywodraeth Cymru ar goetiroedd mewn cynlluniau grant

Gan ei bod yn amhosibl gwybod a yw arwynebeddau mewn cynlluniau grant yn ardystiedig hefyd, ni ellir bod yn sicr am gyfanswm y coetiroedd a reolir yn unol â Safon Coedwigaeth y DU, ond dangosir yr amcangyfrif isaf ac uchaf isod.

Siart 6: Arwynebedd y coetiroedd a reolir yn unol â Safon Coedwigaeth y DU

Ffynhonnell: Cronfeydd data Ystadegau Coedwigaeth, Cyfoeth Naturiol Cymru a Llywodraeth Cymru

Perthnasedd

Mae'r dangosydd hwn yn monitro arwynebedd y coetiroedd yng Nghymru a reolir yn unol â Safon Coedwigaeth y DU (UKFS), gan gynnwys arwynebedd y coetiroedd sydd wedi'u hardystio i FSC neu PEFC. Un o amcanion y strategaeth yw sicrhau bod mwy o goetiroedd, gan gynnwys llawer o goetiroedd bach a thameidiog, yn cael eu rheoli yn unol â Safon Coedwigaeth y DU. Y tu hwnt i hyn, y nod yw gweld mwy o goetiroedd Cymru yn ennill ardystiad Safon Sicrwydd Coetiroedd y DU.

4. System reoli

Pwyntiau allweddol

- Mae arwynebedd y coetir a reolir heb gwympo coed wedi cynyddu'n raddol ers 2001
- Mae arwynebedd y coetir a reolir drwy gwympo coed ac arwynebedd y coetir lle mae'r dull rheoli yn anhysbys wedi gostwng ers 2001

Data

Siart 7: Arwynebedd y coetiroedd a reolir drwy gwympo coed a heb gwympo coed

*Amcangyfrifwyd arwynebeddau ar gyfer eleni

Ffynhonnell: Cronfeydd data Cyfoeth Naturiol Cymru, Ystadegau Coedwigaeth

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod coetiroedd yn cael eu haddasu'n well i ddarparu ystod lawn o fanteision, ac er mwyn sicrhau'r canlyniad hwn, un o'r nodau yw bod cwympo coed yn cael ei osgoi lle byddai systemau rheoli eraill yn gwneud cyfraniad gwell at wasanaethau ecosystem. Mae'r dangosydd hwn yn monitro arwynebedd y coetiroedd yng Nghymru a reolir heb gwympo coed. Dyma'r tueddiadau dymunol:

a) Gostyngiad yn yr ardal a reolir drwy gwympo coed
b) Cynnydd yn yr ardal sy'n cael ei rheoli'n weithredol ar gyfer pren gan systemau eraill

Sylwer

Amcangyfrifwyd arwynebeddau drwy ddefnyddio data o gronfa ddata grantiau CNC a chronfa ddata GIS. Gall arwynebeddau lle mae'r dull rheoli yn anhysbys gynnwys arwynebeddau a reolir drwy gwympo coed neu heb gwympo coed, yn ogystal ag arwynebeddau nas rheolir yn weithredol.

5. Coetiroedd Fferm

Pwyntiau allweddol

- Mae coetiroedd fferm mewn cynlluniau grant wedi cynyddu'n raddol ers 2000.
- Dim ond cyfran fach o ffermwyr sy'n cynaeafu eu coetir ar gyfer pren neu goed tân i'w gwerthu. Mae'n ymddangos bod cyfran y ffermwyr nad ydynt yn cynaeafu wedi tyfu, ond ni ellir dibynnu ar y canlyniad hwn gan ei bod yn anodd cymharu'r ddau arolwg a ddefnyddiwyd yn uniongyrchol.

Data

a) Arwynebedd coetiroedd fferm mewn cynllun grant

Siart 8: Coetiroedd fferm mewn cynllun grant

Ffynhonnell: Cronfeydd data Llywodraeth Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru. Data hyd at 31 Mawrth mewn blwyddyn benodol.

b) Cyfran y ffermwyr sy'n cynaeafu coed tân neu bren

Daw'r data hwn o ddwy ffynhonnell wahanol: daw'r data ar gyfer 2009 o arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru (CCC) o ffermwyr sydd â choetir ar eu ffermydd, a daw'r data ar gyfer 2012 o'r Astudiaeth Adnoddau Coedwigaeth a gwblhawyd gan MWMAC ar ran CCC. O ganlyniad, mae'n bosibl na fydd modd cymharu'r data yn uniongyrchol oherwydd y ffaith fod dulliau a chwestiynau'r arolygon yn wahanol.

Siart 9: Cynaeafu coetiroedd fferm

Ffynhonnell: Arolwg Ffermwyr Comisiwn Coedwigaeth Cymru, Astudiaeth Adnoddau Coedwigaeth

Perthnasedd

Mae tua 60,800 hectar o goetiroedd ar ffermydd yng Nghymru – tua un rhan o bump o'r holl goetiroedd. Un o nodau'r strategaeth yw bod ffermwyr yn cael cymorth gwell i reoli eu coetiroedd a choed er mwyn darparu gwasanaethau ecosystem ac amrywio eu busnesau. Mae'r dangosydd hwn yn monitro'r coetir fferm sydd mewn cynllun grantiau a chyfran y ffermwyr sy'n rheoli eu coetiroedd ar gyfer cynnyrch pren, gan gynnwys coed tân. Dyma'r tueddiadau dymunol:

a) Cynyddu arwynebedd coetir fferm mewn cynllun grant
b) Cynyddu cyfran y ffermwyr sy'n cynaeafu coed tân a phren o'u coetiroedd, neu sy'n creu incwm o goetiroedd mewn ffyrdd eraill

Sylwer

Mae cyfanswm y coetiroedd fferm sy'n rhan o Tir Gofal wedi'i amcangyfrif, ac mae'n bosibl na ellir cymharu methodoleg 2011 a 2012.

6. Coetiroedd a choed trefol

Pwyntiau allweddol

- Mae'r cynnydd ymddangosiadol mewn brigdwf rhwng 2006 and 2009 i'w briodoli'n bennaf i'r ffaith fod safon ffotograffiaeth yn 2009 yn fwy eglur, sy'n golygu bod modd nodi coetiroedd a choed yn well.
- Ceir lefelau uwch o frigdwf yn y Cymoedd a lefelau is mewn trefi arfordirol fel arfer.
- Roedd bron naw o bob deg person yn gallu enwi o leiaf un o fanteision coed trefol, ac roedd dros eu hanner yn gallu enwi o leiaf un anfantais

Data

a) Brigdwf Trefol

Mae'r data hwn yn ystyried yr ardaloedd a ddisgrifir fel rhai 'trefol' yn adroddiad 'Rhestr Coed Trefol Cymru' CNC. Dangosir brigdwf cyffredinol trefi Cymru isod.

Tabl 4: Brigdwf mewn ardaloedd trefol

Blwyddyn	Ardal Drefol (hectar)	Coetir (hectar)	Brigdwf
2006	84,336	12,118	14%
2009	84,336	14,164	17%

Ffynhonnell: Rhestr Coed Trefol Cymru

Dangosir lefelau brigdwf ar gyfer ardaloedd trefol Awdurdodau Lleol yng Nghymru isod.

Siart 10: Brigdwf fesul ardal

Ffynhonnell: Rhestr Coed Trefol Cymru

Nodir bod gan wahanol fathau o drefi lefelau brigdwf gwahanol. Mae'r tabl isod yn dangos lefelau brigdwf ar gyfer Caerdydd, Port Talbot – tref ddiwydiannol iawn, Pont-y-pŵl – tref yn y Cymoedd, a'r Rhyl – tref ar arfordir y gogledd.

Tabl 5: Brigdwf mewn trefi dethol

Tref	Ardal Drefol (hectar)	Ardal Goetir (ha)	Brigdwf (%)
Caerdydd	8,082	1,264	15.6 %
Port Talbot	2,302	201	8.7 %
Pont-y-pŵl	1,203	294	24.4 %
Y Rhyl	659	40	6.1 %

Ffynhonnell: Rhestr Coed Trefol Cymru

b) Canfyddiadau o fanteision ac anfanteision coed trefol:

Siart 11: Manteision coed trefol

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth

Siart 12: Anfanteision coed trefol

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod coetiroedd a choed trefol yn darparu amrywiaeth eang o fanteision, gyda defnydd mwy creadigol o gyfleoedd i blannu coetiroedd a choed mewn datblygiadau newydd wrth adfer safleoedd tir llwyd. Mae'r dangosydd hwn yn monitro'r coetiroedd trefol.

Wrth i'r canlyniad hwn gael ei wireddu, rydym yn disgwyl gweld canfyddiadau pobl o fanteision coed trefol yn newid. Mae ail ran y dangosydd hwn yn monitro'r canfyddiadau hyn drwy ddefnyddio data a gasglwyd o Arolwg Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth a gynhelir bob dwy flynedd.

7. Cydbwysedd carbon

Pwyntiau allweddol

- Credir y bydd tir coedwig yn ffynhonnell net o allyriadau carbon erbyn 2020, ond bydd yn ddalfa eto erbyn 2050
- Amcangyfrifir bod tua 280 gigagram (280,000 tunnell) o garbon yn cael ei ddal a'i storio bob blwyddyn yng nghoetiroedd Cymru.

Data

Data

Carbon sy'n cael ei allyrru a charbon sy'n cael ei ddal

Mae'r siart isod yn dangos allyriadau carbon hanesyddol a rhagamcanol ar sail senarios amrywiol: "Busnes Fel Arfer", uchel, canolig ac isel. Dangosir allyriadau CO2 fel symiau cadarnhaol, a daliadau CO2 fel cyfansymiau negyddol. O safbwynt pob senario, disgwylir i dir coedwig fod yn ffynhonnell net o allyriadau erbyn 2020, ond bydd yn ddalfa net eto erbyn 2050. Bydd hynny'n digwydd yn gynharach os gwireddir y senarios 'isel' a 'chanolig' o safbwynt allyriadau.

Siart 13: Allyrru a dal CO_2 mewn coedwigoedd

Ffynhonnell: Projections to 2050 of emissions and removals from the LULUCF sector in Scotland, England, Wales and Northern Ireland, H. Malcolm *et al*

Siart 14: Allyrru a dal CO_2 mewn cynhyrchion pren a gynaeafwyd

Ffynhonnell: Projections to 2050 of emissions and removals from the LULUCF sector in Scotland, England, Wales and Northern Ireland, H. Malcolm *et al*

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod coetiroedd Cymru yn helpu i leihau ôl troed carbon Cymru. Mae'r dangosydd hwn yn monitro stociau carbon mewn biomas coetiroedd a chynhyrchion pren, a gostyngiad mewn carbon yn sgil amnewid cynhyrchion a thanwydd. Y tueddiadau dymunol yw cynyddu'r stociau carbon a lleihau allyriadau carbon.

8. Iechyd coed

Pwyntiau allweddol

- Ers 2010, mae achosion o ddau glefyd cwarantîn wedi effeithio ar rywogaethau coed yng Nghymru (*Phytophthora ramorum* a *Chalara fraxinea*). Mae ymdrechion mawr ar waith i reoli'r clefydau hyn.
- Mae dau glefyd nad ydynt yn rhai cwarantîn hefyd yn effeithio ar rywogaethau coed yng Nghymru.

Data

Mae system wybodaeth ar gyfer adrodd ar ddosbarthiad yr achosion o glefydau ledled Prydain a'u mapio bob blwyddyn yn cael ei datblygu ar hyn o bryd.

Clefyd *Ramorum* mewn coed llarwydd

Mae'r map ar y dudalen nesaf yn dangos achosion o *Phytophthora ramorum* yn y DU ym mis Gorffennaf 2013. Rhwng 2003 a 2009, adroddwyd 51 achos o'r clefyd cwarantîn *P. ramorum* yng Nghymru, pob un yn effeithio ar lwyni fel rhododendron mewn planhigfeydd, canolfannau garddio a rhai gerddi agored. Ystyriwyd bod yr achosion wedi'u rheoli'n foddhaol. Fodd bynnag, ers 2009, mae'r clefyd wedi cael ei ddarganfod yn heintio ac yn lladd nifer fawr o goed llarwydd Siapan, yn Ne-orllewin Lloegr yn gyntaf, ac yng Nghymru ers 2010. Ar hyn o bryd, mae achosion yng Nghymru wedi cael eu cyfyngu'n bennaf, ond nid yn gyfan gwbl, i Ystad Goed Llywodraeth Cymru yng Nghymru. Fodd bynnag, ystyrir bod coed llarwydd ledled Cymru mewn perygl. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru, y Comisiwn Coedwigaeth, Ymchwil Coedwig ac Asiantaeth Ymchwil Bwyd a'r Amgylchedd (FERA) yn gweithio gyda'i gilydd i arolygu, astudio a rheoli'r clefyd.

***Chalara fraxinea* (Clefyd coed ynn)**

Mae'r clefyd hwn eisoes wedi effeithio ar gyfran uchel o goed yng Ngogledd Ewrop. Canfuwyd y clefyd am y tro cyntaf ym Mhrydain mewn planhigfa yn Swydd Buckingham ym mis Chwefror 2012. Ym mis Hydref 2012, fe'i canfuwyd hefyd yn yr amgylchedd ehangach mewn coetir yn nwyrain Lloegr a de Cymru.

Gall y clefyd fod yn fygythiad difrifol iawn. Mae wedi creu niwed mawr i goed ynn yn Ewrop, ac amcangyfrifir bod colledion coed ynn Denmarc oddeutu 60 a 90 y cant. Byddai effeithiau'r clefyd hwn yr un mor ddifrifol ar amgylchedd naturiol Prydain. Mae profiad gwledydd y cyfandir yn dangos bod y clefyd yn lladd coed ynn ifanc yn gyflym iawn, tra bod coed hŷn yn tueddu i'w wrthsefyll am ychydig cyn cael eu lladd ar ôl bod mewn cysylltiad hir â'r clefyd.

Tua dechrau mis Tachwedd 2012, aeth cannoedd o staff o asiantaethau'r llywodraeth ati i archwilio coed ynn ledled y DU am arwyddion o'r clefyd. Roedd hwn yn un o nifer o gamau gweithredu a ddeilliodd o gyfarfod o bwyllgor argyfwng Llywodraeth y DU, COBR, sy'n cael ei gadeirio gan Owen Paterson, Ysgrifennydd yr Amgylchedd. Erbyn hyn, mae *C. fraxinea* yn cael ei drin fel clefyd cwarantîn o dan fesurau argyfwng cenedlaethol, ac mae'n rhaid rhoi gwybod am unrhyw achos posibl.

Tabl 6: Achosion wedi'u cadarnhau o *C. fraxinea* erbyn 29 Gorffennaf 2013

Safleoedd planhigfeydd	24
Safleoedd a blannwyd yn ddiweddar	336
Amgylchedd ehangach, e.e. coetir sydd wedi'i sefydlu	189
Cyfanswm	549

Map 1: Dosbarthiad *P. ramorum*

Ffynhonnell: Forest Research

Map 2: Dosbarthiad *C. fraxinea*

Ffynhonnell: Forest Research

Malltod Nodwyddau Band Coch

Clefyd sy'n bwysig yn economaidd yw hwn sy'n effeithio ar goed conwydd, yn arbennig coed pinwydd Corsica a choed pinwydd polion, ac mae tua 9,000 hectar ohonynt yng Nghymru. Mae'r clefyd yn lleihau'r cynnyrch pren yn hytrach na lladd y coed. Dechreuodd ledaenu yn hwyr yn y 1990au, ac erbyn 2006, roedd wedi heintio 70% o glystyrau coed pinwydd Corsica ym Mhrydain (18 o achosion wedi'u cadarnhau yng Nghymru). Mae angen cynnal arolygon pellach.

Cancr Diferol

Clefyd sy'n effeithio ar gastanwydd a ddechreuodd ledaenu yn y 1970au. Erbyn 2007, roedd wedi heintio 36% o gastanwydd Cymru. Mae'r clefyd i ddechrau yn achosi boncyffion a changhennau i anffurfio, ond gall ladd y goeden yn y pen draw.

Dirywiad Gwyllt y Dderw

Mae dau adroddiad heb eu cadarnhau o'r clefyd hwn yng ngogledd Cymru. Mae'r clefyd yn bresennol ar y ffin â Lloegr, ac mae'n fygythiad i'r dyfodol sydd angen ei fonitro.

Map 3: Dosbarthiad *Dothistroma*

Ffynhonnell: Forest Research

Map 4: Dosbarthiad Cancr Diferol

Ffynhonnell: Forest Research

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod ecosystemau coetiroedd yn iach a gwydn. Oherwydd y newid yn yr hinsawdd, mae pryderon y gwelwn ni achosion amlach o blâu a chlefydau, cyflwr rhai o'n rhywogaethau coed yn dirywio, a mwy o niwed oherwydd stormydd gaeafol. Bydd y dangosydd hwn yn monitro adroddiadau ynglŷn â phlâu, clefydau a niwed i goed yng Nghymru. Gan fod newidiadau mewn achosion o glefydau, a chyflwr a choed yn cael eu cwympo gan wynt allan o'n rheolaeth i bob pwrpas, mae'r dangosydd hwn hefyd yn edrych ar effeithiolrwydd ein hymateb i achosion o blâu.

9. Manteision lleol coetiroedd

Pwyntiau allweddol

- Mae canran y bobl sy'n nodi o leiaf un fantais i goetiroedd wedi gostwng ers 2009, ond nid yn sylweddol
- Mae canran y bobl sy'n nodi o leiaf un anfantais i goetiroedd wedi cynyddu ers 2011
- Nododd bron i naw allan o ddeg o bobl o leiaf un fantais i goed trefol, a nododd bron i hanner o leiaf un anfantais

Data

Ers 2005, mae Arolwg Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth wedi holi ymatebwyr ynglŷn â'u canfyddiad o fanteision coetiroedd i gymunedau lleol, ac ers 2009 mae wedi'u holi ynglŷn â'u canfyddiad o anfanteision coetiroedd. Yn 2013, gofynnwyd cwestiynau newydd ynglŷn â chanfyddiad ymatebwyr o fanteision ac anfanteision coed trefol.

a) Newidiadau yng nghanfyddiad pobl o fanteision i gymunedau lleol

Siart 15: Manteision coetiroedd ar gyfer cymunedau lleol

* Heb ei gynnig yn 2005

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth

b) Newidiadau yng nghanfyddiad pobl o anfanteision i gymunedau lleol :

Siart 16: Anfanteision coetiroedd ar gyfer cymunedau lleol

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth

Siart 17: Pobl yn nodi o leiaf un fantais neu anfantais

*Ni ofynnwyd y cwestiwn hwn yn 2005

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth

c) Manteision ac anfanteision coed trefol

Arolwg Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth 2013 oedd y cyntaf i gynnwys cwestiynau ar ganfyddiad pobl o fanteision neu anfanteision coed trefol neu goed ar stryd. Yn 2013, nododd 88% o'r ymatebwyr o leiaf un fantais, a nododd 56% o leiaf un anfantais. Y fantais fwyaf poblogaidd a ddewiswyd oedd

'Maen nhw'n gwneud yr ardal yn fwy deniadol', a'r anfantais fwyaf poblogaidd a ddewiswyd oedd 'Mae dail a changhennau yn gwneud llanast wrth ddisgyn ac yn peryglu iechyd a diogelwch'.

Perthnasedd

Dyma bedwar canlyniad dymunol y strategaeth (i) bod coetiroedd wedi cael eu haddasu'n well i ddarparu amrywiaeth eang o fanteision, (ii) bod coetiroedd a choed yn darparu amrywiaeth eang o fanteision, (iii) bod mwy o gymunedau'n manteisio ar goetiroedd a choed, a (iv) bod mwy o bobl yn mwynhau manteision dysgu gydol oes coetiroedd a'u cynhyrchion.

Wrth i'r canlyniadau hyn gael eu cyflwyno, rydym yn disgwyl gweld newidiadau yng nghanfyddiadau pobl o fanteision coetiroedd a choed trefol lleol ar gyfer cymunedau. Mae'r dangosydd hwn yn monitro'r canfyddiadau hynny gan ddefnyddio data a gasglwyd o Arolwg Barn y Cyhoedd am Goedwigaeth a gynhelir bob dwy flynedd. Dyma'r tueddiadau dymunol:

a) Mwy o bobl yn nodi sawl mantais yn sgil coetiroedd ar gyfer eu cymuned leol
b) Canrannau uwch o bobl yn nodi manteision unigol
c) Canrannau is o bobl yn nodi anfanteision unigol
d) Mwy o bobl yn nodi manteision coed trefol neu goed ar stryd

Nodiadau

I gael mwy o wybodaeth am y data ar goed trefol, gweler 6. Coetiroedd a Choed Trefol.

10. Cyfraniad gan gymunedau

Pwyntiau allweddol

- Mae'r data diweddaraf yn dangos mymryn o gynnydd yng nghanran y cartrefi sy'n cyfrannu at addysg coetiroedd, a chynnydd sylweddol yn arwynebedd y tir sydd wedi'i brydlesu neu sydd dan berchnogaeth grwpiau cymunedol
- Mae canran y bobl yr ymgynghorwyd â nhw ar gynlluniau coetiroedd, canran y bobl sy'n gwirfoddoli mewn coetiroedd a'r ganran sy'n aelodau o grwpiau cymunedol wedi aros yn sefydlog
- Roedd mymryn o ostyngiad yn nifer y grwpiau coetir cymunedol rhwng 2008 a 2010

Data

Tabl 7: Cyfrannu at goetiroedd

	Llinell sylfaen (%)	Dyddiad Llinell sylfaen	2013 (%)
a) Ymgynghori ar gynlluniau coetiroedd (% oedolion)	6	2003	6
b) Aelodaeth o grwpiau coetir cymunedol (% oedolion)	2	2005	2
c) Yn cyfrannu at addysg coetiroedd (% aelwydydd)	15	2005	18
d) Y nifer sy'n gwirfoddoli mewn coetiroedd (% oedolion)	3	2009	3

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth

Tabl 8: Grwpiau cymunedol

	2008	2010
e) Nifer y grwpiau coetir cymunedol gweithredol	145	138
f) Arwynebedd tir wedi'i brydlesu neu dan berchnogaeth grwpiau coetir cymunedol (Hectar)	233 Hectar	624 Hectar

Ffynonellau: Adroddiadau prosiect Cydcoed, Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o Grwpiau Coetir Cymunedol yng Nghymru 2010

Perthnasedd

Dau ganlyniad dymunol y strategaeth yw bod mwy o gymunedau yn cyfrannu at benderfyniadau yn ymwneud â choetiroedd a'r gwaith o reoli coetiroedd a chanlyniad hynny yw bod coetiroedd yn darparu mwy o fanteision ar lefel gymunedol, a bod mwy o bobl o bob oedran yn manteisio ar ddefnyddio coetiroedd fel lleoliadau ar gyfer dysgu a chwarae. Mae'r dangosydd hwn yn monitro cyfran y boblogaeth sy'n cyfrannu at goetiroedd.

11. Gweithgareddau hamdden

Pwyntiau allweddol

- Yn 2013, dywedodd 64% o oedolion a holwyd yng Nghymru eu bod wedi ymweld â choetiroedd yn ystod y blynyddoedd diwethaf
- Roedd tua hanner o'r holl ymweliadau awyr agored yn cynnwys treulio amser mewn coetiroedd
- Coetiroedd oedd y prif le yr ymwelwyd ag ef mewn un o bob chwe ymweliad awyr agored
- Cerdded yw'r gweithgaredd mwyaf poblogaidd pan mae pobl yn ymweld â choetiroedd.

Data

a) Canran yr oedolion yn ymweld â choetiroedd 2003-2013

Siart 18: Canran yr oedolion sydd wedi ymweld â choetiroedd yn ystod y blynyddoedd diwethaf

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth; dim data ar gael ar gyfer 2009

b) Mathau o weithgareddau sy'n cael eu cyflawni mewn coetiroedd

Cynhaliwyd Arolwg Hamdden Awyr Agored Cymru am y tro cyntaf yn 2008, ac yna yn 2011. Yn 2008, coetiroedd oedd y prif le yr ymwelwyd ag ef ar gyfer 14% o ymweliadau diweddar; erbyn 2011, roedd wedi cynyddu i 18%, gyda 13% yn dweud y byddent yn hoffi ymweld â choetiroedd yn amlach. Mae tua hanner o'r ymweliadau awyr agored (51%) yn cynnwys amser a dreuliwyd mewn coetir.

Pan gymharwyd ymweliadau â choetiroedd gyda phob ymweliad awyr agored arall, roedd nifer o wahaniaethau ystadegol sylweddol:

- Perchnogion cŵn, trigolion y Gogledd-ddwyrain a phobl o ardaloedd gwledig oedd fwyaf tebygol o ymweld â choetiroedd.
- Roedd pobl gyflogedig a rhai heb salwch nac anabledd hefyd yn fwy tebygol o ymweld â choetiroedd.
- Roedd rhai sy'n ymweld â choetiroedd hefyd yn fwy tebygol o gael eu nodi'n ymwelwyr cyson â'r awyr agored, ac yn fwy tebygol o ymweld fwy nag unwaith y dydd.
- Roedd ymweliadau â choetiroedd yn fwy tebygol o gynnwys gweithgarwch a oedd yn peri i'r ymatebydd anadlu'n gynt neu chwysu.
- Roedd yr arolwg hefyd yn dangos bod bron i naw o bob deg o ymweliadau beicio oddi ar y ffordd a beicio mynydd yng Nghymru (88%) yn cynnwys amser a dreuliwyd mewn coetiroedd.

Siart 19: Gweithgareddau yn ystod ymweliadau â choetiroedd

Ffynhonnell:Arolwg Hamdden yn yr Awyr Agored Cymru

Er bod poblogrwydd y rhan fwyaf o'r gweithgareddau wedi parhau'n weddol sefydlog, mae rhedeg, beicio oddi ar y ffordd a gweld bywyd gwyllt wedi dod yn fwy poblogaidd.

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod mwy a mwy o bobl yn byw bywydau iachach yn sgil defnyddio a mwynhau coetiroedd. Mae'r dangosydd hwn yn ystyried y defnydd o goetiroedd ar gyfer gweithgareddau hamdden goddefol a gweithredol.

12. Hygyrchedd

Pwyntiau allweddol

- Dywedodd 59% o oedolion eu bod yn gallu cyrraedd coetir yn hawdd heb gar
- Mae canran y bobl sy'n dweud hynny wedi parhau'n weddol sefydlog.
- Mae canran y bobl sy'n byw o fewn 4km i 20 hectar o goetir wedi cynyddu fymryn

Data

a) Data cryno

Siart 20: Canran yr oedolion â mynediad hawdd i goetir heb gar

Ffynhonnell: Arolygon Barn y Cyhoedd am Goedwigaeth; dim data ar gael ar gyfer 2007

Mae Coed Cadw/Woodland Trust yn awgrymu y dylai pawb allu cyrraedd o leiaf 2ha o goetir o fewn 500m a hefyd o leiaf 20ha o goetir o fewn 4km. Mae'r data isod yn dangos i ba raddau y llwyddwyd i gyflawni hyn yng Nghymru hyd yma.

Siart 21: Canran y boblogaeth â mynediad i goetiroedd

Ffynhonnell: 'Space for People', Coed Cadw

Cafwyd canlyniadau tebyg i rai prosiect 'Space for People' drwy wneud dadansoddiad gofodol o goetiroedd a gofnodwyd yn yr NFI, gan ddefnyddio ardaloedd a ddiffinnir yn rhai 'trefol' gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Tabl 9: Ardal drefol â mynediad i goetir

	Canran o ardal drefol
Mynediad i 2ha+ o goetir o fewn 500m	21.5
Mynediad i 20ha+ o goetir o fewn 4km	80.9

Ffynhonnell: Dadansoddiad o ddata'r NFI ac ONS

b) Data ar gyfer ardaloedd â lefelau uchel o amddifadedd iechyd

Mae'r tabl canlynol yn dangos data ar goetiroedd â mynediad cyhoeddus yn y pedair sir â'r lefelau uchaf o amddifadedd iechyd yng Nghymru.

Tabl 10: Mynediad i goetiroedd ar gyfer ardaloedd â lefelau uchel o amddifadedd iechyd

	% o'r boblogaeth â mynediad i 2ha+ o goed o fewn 500m			% o'r boblogaeth â mynediad i 20ha+ o goed o fewn 4km		
	2004	2009	2012	2004	2009	2012
Blaenau Gwent	32	43.9	43.1	99.8	93.4	99.3
Merthyr Tudful	26	34.9	35.1	98.0	90.9	94.0
Castell-nedd Port Talbot	32	22.6	22.4	97.0	98.4	98.2
Rhondda Cynon Taf	32	36.6	35.5	99.9	99.8	99.8

Ffynhonnell: Space for People, Coed Cadw

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod mwy o bobl yn byw bywydau iachach o ganlyniad i'w defnydd a'u mwynhad o goetiroedd. Un o'r nodau yw annog datblygiad mynediad i goetiroedd ledled Cymru gydag isadeiledd addas a choetiroedd sy'n cael eu rheoli'n dda sy'n teimlo'n ddiogel a chroesawgar a hybu'r datblygiad hwnnw. Mae'r dangosydd hwn yn ystyried faint o goetiroedd sy'n cynnig mynediad i'r cyhoedd, a gellir ei ddadansoddi yn ôl ardal ddaearyddol.

13. Mentrau lleol

Pwyntiau allweddol

- Mae nifer y swyddi yn y sector coedwigaeth wedi gostwng, tra bod nifer y busnesau wedi parhau'n weddol sefydlog.
- Mae rhwng 8,100 a 9,500 o bobl yn gweithio yn y sector coedwigaeth yng Nghymru.

Data

Tabl 11: Amcangyfrifon o weithwyr cyflogedig y sector coedwigaeth ar hyn o bryd

	Unedau busnes	Gweithwyr	
		Llawn amser	Rhan-amser
Coedwigaeth a thorri a thrin coed (SIC 02)	290	700	100
Gweithgynhyrchu coed a chynhyrchion coed a chorc (SIC 16)	380	2,900	500
Gweithgynhyrchu papur a chynhyrchion papur (SIC 17)	70	3,700	200
Cyfanswm	740	7,300	800

Ffynhonnell: Arolwg Cyflogaeth a Chofrestr Busnes (BRES), gan ddefnyddio Dosbarthiad Diwydiannol Safonol y DU.

Ar ben hyn, mae'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth yn dangos y gall fod 1,400 o bobl hunangyflogedig yn gweithio yn y sector hefyd, a fyddai'n creu cyfanswm o 9,500 o'r holl bobl sy'n gweithio yn y sector.

Wrth roi'r ffigurau hyn yn eu cyd-destun, amcangyfrifir bod 116,300 o bobl yn gweithio yn y sector coedwigaeth ledled y DU a 26,800 pellach yn hunangyflogedig. Mae hyn yn golygu bod un o bob 15 o'r holl bobl sy'n gweithio i sector coedwigaeth y DU, yn gweithio yng Nghymru.

Siart 22: Newidiadau o ran niferoedd gweithwyr cyflogedig

Ffynhonnell: Cofrestr Busnes a'r Arolwg Cyflogaeth (BRES), gan ddefnyddio Dosbarthiad Diwydiannol Safonol y DU.

Siart 23: Newidiadau o ran nifer y busnesau

Ffynhonnell: Cofrestr Busnes a'r Arolwg Cyflogaeth (BRES), gan ddefnyddio Dosbarthiad Diwydiannol Safonol y DU.

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod mwy o bobl yn elwa ar fentrau sy'n gysylltiedig â choetiroedd, ac un o'r nodau yw bod mwy o bobl yn rhedeg busnesau, yn meithrin sgiliau ac yn creu swyddi mewn mentrau sy'n gysylltiedig â choetiroedd a phren. Mae'r dangosydd hwn yn defnyddio data'r Swyddfa Ystadegau Gwladol i fonitro:

- Nifer y mentrau cysylltiedig â choetiroedd yng Nghymru, gan gynnwys busnesau sydd wedi cael eu cofrestru at ddibenion TAW a busnesau sydd heb gael eu cofrestru at ddibenion TAW.
- Bras amcan o'r nifer sy'n cael eu cyflogi gan y mentrau hyn.

Nodiadau

Dylid nodi y gellid ystyried busnesau eraill nad ydynt yn rhan o'r sectorau uchod, fel rhai sy'n cael eu cefnogi'n llawn neu'n rhannol gan goedwigaeth hefyd. Fodd bynnag, nid yw'r dosbarthiadau SIC a ddefnyddir yn caniatáu inni gynnwys y busnesau hynny. Yn arbennig, nid oes amcangyfrifiad o GYA busnesau hamdden coetiroedd ar gael.

Defnyddiwyd methodoleg newydd i gyfrifo'r ffigurau yn adroddiad eleni, felly ni ddylech gymharu ffigurau eleni â'r ffigurau o adroddiadau blaenorol.

14. Defnydd o bren Cymru

Pwyntiau allweddol

- Mae cyfran y pren meddal sydd ar gael yn parhau i fod ar lefel dderbyniol, ond mae cyfran y pren caled a gynaeafir yn isel iawn o hyd.
- Mae 63% o foncyffion Cymru yn cael eu prosesu mewn melinau llifio yng Nghymru.

Data

a) Cymhareb cyfanswm cynaeafu/argaeledd

Siart 24: Pren a gynaeafwyd

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth, Rhagolygon Cynhyrchu'r Comisiwn Coedwigaeth, dadansoddiad o ddata Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed

Tabl 12: Cymhareb cynaeafu/argaeledd

Blwyddyn	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pren meddal (%)	85	91	98	95	87	77	76	80	73	86	89	98	94
Pren meddal – cyfartaledd dros 10 mlynedd (%)	77	80	83	86	87	87	87	86	85	85	85	86	85
Pren caled (%)	8	8	8	7	7	7	5	6	5	7	7	7	7

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth, Rhagolygon Cynhyrchu'r Comisiwn Coedwigaeth, dadansoddiad o ddata Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed

Siart 25: Cymhareb cynaeafu/argaeledd

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth, Rhagolygon Cynhyrchu'r Comisiwn Coedwigaeth, dadansoddiad o ddata Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed

Tabl 13: Boncyffion o Gymru a gyflenwyd i felinau llifio yn y DU (mil tunnell gwyrdd)

Blwyddyn	Lleoliad y felin lifio			
	Cymru	Lloegr	Yr Alban	Cyfanswm y DU
2005	447	198	0	645
2006	455	229	0	684
2007	476	211	0	688
2008	428	204	0	632
2009	399	192	0	591
2010	419	147	2	668
2011	477	233	1	710
2012	485	277	5	767

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth

Siart 26: Canran y boncyffion o Gymru a broseswyd yng Nghymru

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth

c) Ffynhonnell y pren a gyfrannwyd i brosesyddion pren sylfaenol ac eilaidd yng Nghymru (llinell sylfaen 2010)

Siart 27: Busnesau yn ôl prif ffynhonnell pren

Ffynhonnell: Comisiwn Coedwigaeth Cymru arolwg o fentrau coetir

Siart 28: Ansawdd y pren a ddefnyddiwyd yn ôl ffynhonnell

Ffynhonnell: Comisiwn Coedwigaeth Cymru arolwg o fentrau coetir

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod mwy o bren a dyfir yng Nghymru yn cael ei ddefnyddio yng Nghymru. Bydd cyflwyno'r canlyniad hwn hefyd o gymorth gydag un arall: bod coetiroedd Cymru yn cyfrannu at leihau ôl troed carbon Cymru. Mae'r dangosydd hwn yn monitro cyfran y coed sydd ar gael sy'n cael eu cynaeafu (yn ôl rhagolygon y pren meddal fydd ar gael), a'r gyfran sy'n cael eu prosesu yng Nghymru i ennill gwerth ychwanegol. Dyma'r tueddiadau dymunol:

a) Bod cyfanswm y gymhareb cynaeafu/argaeledd yn cynyddu, ond yn bennaf trwy gynnydd yng nghyfanswm y pren caled sy'n cael ei gynaeafu.
b) Bod cymhareb cynaeafu/argaeledd pren meddal yn cael ei chadw o dan 86% ar gyfartaledd o 10 mlynedd a mwy, a rhwng 77%-98% yn flynyddol.
c) Bod cyfran y coed o Gymru sy'n cael eu prosesu yng Nghymru yn cynyddu.

Nodyn

Amcangyfrifwyd rhagolygon y pren meddal fydd ar gael drwy ddefnyddio data NIWT. Mae rhagolygon manylach 50 mlynedd o'r pren meddal a fydd ar gael wrthi'n cael eu datblygu ar hyn o bryd.

15. Gwerth y sector coedwigaeth

Pwyntiau allweddol

- £424 miliwn yw cyfanswm Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) y sector coedwigaeth
- Mae GVA y sector coedwigaeth wedi codi yn ystod y blynyddoedd diwethaf, ac mae bellach yn uwch nag oedd yn 2005
- Mae GVA y sector coedwigaeth yng Nghymru wedi gostwng a chodi'n gyflymach na'r DU yn gyffredinol.

Data

Tabl 14: Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) y sector coedwigaeth yng Nghymru.

	GVA (£miliwn)
Coedwigaeth a thorri coed (SIC 02)	10.3
Gweithgynhyrchu pren a chynhyrchion pren a chorc (SIC 16)	101.2
Gweithgynhyrchu papur a chynhyrchion papur (SIC 17)	312.5
Cyfanswm	424.0

Ffynhonnell: Arolwg Busnes Blynyddol, Arolwg Poblogaeth Flynyddol ac Adroddiadau Rhanbarthol, Swyddfa Ystadegau Gwladol, gan ddefnyddio Dosbarthiad Diwydiannol Safonol y DU

Siart 29: Newid dros amser o ran Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA)

Ffynhonnell: Arolwg Busnes Blynyddol, Arolwg Poblogaeth Flynyddol ac Adroddiadau Rhanbarthol, Swyddfa Ystadegau Gwladol

Mae'r siart isod yn dangos GVA y sector coedwigaeth yng Nghymru o gymharu â'r DU yn gyffredinol, gan ddefnyddio 2005 fel blwyddyn sylfaen.

Siart 30: Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) sector coedwigaeth Cymru o gymharu â'r DU

Ffynhonnell: Arolwg Busnes Blynyddol, Arolwg Poblogaeth Flynyddol ac Adroddiadau Rhanbarthol, Swyddfa Ystadegau Gwladol

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod y sector coedwigaeth yn cael ei integreiddio'n well, a'i fod yn fwy cystadleuol ac yn cefnogi economi Cymru. Mae'r dangosydd hwn yn edrych ar gyfraniad y sector coedwigaeth i economi Cymru, gan ddefnyddio amcangyfrifon o Werth Ychwanegol Crynswth o'r data a ddarparwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Nodiadau

Dylid nodi y gellid ystyried busnesau eraill nad ydynt yn rhan o'r sectorau uchod fel rhai sy'n cael eu cynnal yn llawn neu'n rhannol gan goedwigaeth hefyd. Fodd bynnag, nid yw'r dosbarthiadau SIC a ddefnyddir yn caniatáu inni gynnwys y busnesau hynny. Yn arbennig, nid oes amcangyfrifiad o GYA busnesau hamdden sy'n dibynnu ar goetiroedd ar gael.

Defnyddiwyd methodoleg newydd i gyfrifo'r ffigurau yn adroddiad eleni, felly ni ddylech gymharu ffigurau eleni â'r ffigurau o adroddiadau blaenorol.

16. Y galw am bren

Pwyntiau allweddol

- Mae defnydd ymddangosol y DU o bren gyfwerth â 43.2 miliwn m^3 o ddeunyddiau pren crai
- Mae defnydd ymddangosol y DU o bob math o bren wedi gostwng ers 2002
- Mae defnydd ymddangosol y DU o bapur wedi gostwng ers 2002, ond mae'r defnydd o bapur glanweithiol a phapurau'r cartref wedi cynyddu

Data

Siart 31: Defnydd ymddangosol y DU o gynhyrchion pren

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth

Tabl 15: Defnydd ymddangosol y DU yn ôl math o gynnyrch (mil m^3)

Blwyddyn	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pren wedi'i lifo	10,518	11,092	11,059	10,655	10,278	10,717	8,482	7,908	8,605	7,611	8,448
Pren haenog	1,082	1,188	1,385	1,302	1,371	1,555	1,431	1,098	1,190	1,259	1,231
Bwrdd gronynnau	3,372	3,502	3,670	3,513	3,414	3,717	2,720	2,756	2,965	3,025	2,492
Bwrdd ffibr	1,660	1,616	1,729	1,566	1,506	1,627	1,269	1,212	1,381	1,357	1,314
Cyfanswm	16,632	17,398	17,843	17,036	16,569	17,616	13,902	12,974	14,141	13,252	13,504

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth

Tabl 16: Defnydd ymddangosol y DU o bapur (mil o dunelli)

Blwyddyn	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Papur newydd	2,540	2,322	2,385	2,399	2,439	2,469	2,142	2,055	1,704	1,971	1,500
Papur graffig arall	4,307	4,319	4,885	4,681	5,101	4,782	4,548	3,706	3,647	3,675	3,185
Papurau glanweithiol a'r cartref	907	917	935	928	935	973	913	1,065	886	1,129	1,133
Deunyddiau pacio	3,603	3,241	3,307	3,164	3,287	3,535	3,424	3,325	3,341	3,280	3,327
Papur/byrddau papur arall	597	1,094	624	631	583	383	347	266	325	199	247
Cyfanswm	11,954	11,893	12,136	11,803	12,345	12,142	11,374	10,417	9,903	10,254	9,392

Ffynhonnell: Ystadegau Coedwigaeth

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod pren yn cael ei ddefnyddio'n gynyddol fel adnodd adnewyddadwy allweddol. Mae'r dangosydd hwn yn monitro'r galw am gynhyrchion pren yn y DU, gan nad oes data penodol i Gymru ar gael ar hyn o bryd.

17. Iechyd y sector coedwigaeth

Pwyntiau allweddol

- Dros y tair blynedd diwethaf 2007-2010, gostyngodd trosiant i ychydig dros draean o fusnesau a dim ond ychydig o dan draean o fusnesau a welodd unrhyw gynnydd.
- Dywedodd pedwar o bob pump o fusnesau na fu unrhyw newid o ran nifer y gweithwyr
- Mae'r rhan fwyaf o fentrau yn hyderus ynglŷn â dyfodol eu busnes.

Data

a) Canfyddiad o berfformiad y gorffennol

Mae'r siart isod yn dangos canlyniadau'r arolwg diweddaraf o fentrau coedwigaeth, a gynhaliwyd yn 2010, lle gofynnwyd i fusnesau nodi a oedd eu trosiant wedi cynyddu neu ostwng yn ystod y tair blynedd diwethaf.

Siart 32: Newidiadau o ran trosiant busnesau 2007 – 2010

Ffynhonnell: Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o fentrau coetiroedd

Roedd yr arolwg hefyd yn gofyn i fusnesau a oedd nifer y bobl a gyflogwyd ganddynt wedi cynyddu neu ostwng dros y tair blynedd diwethaf.

Siart 33: Newidiadau o ran nifer y gweithwyr sy'n cael eu cyflogi gan fusnesau 2007 – 2010

Ffynhonnell: Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o fentrau coetiroedd

Mae hyn yn cymharu ag arolygon blaenorol 2007 a 2004, fel y gwelir isod.

Tabl 17: Newidiadau o ran trosiant busnesau 2001- 2010

% o fusnesau sy'n dweud bod:		2001 – 2004	2004 – 2007	2007 – 2010
Trosiant	Wedi cynyddu	14	63	27
	Wedi gostwng	33	4	35
Nifer y gweithwyr	Wedi cynyddu	Dim gwybodaeth	4	5
	Wedi gostwng	Dim gwybodaeth	29	16

Ffynhonnell: Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o fentrau coetiroedd

b) Disgwyliadau ar gyfer y dyfodol

Siart 34: Hyder busnesau ar gyfer y dyfodol 2010 – 2013

Ffynhonnell: Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o fentrau coetiroedd

Siart 35: Disgwyliadau busnesau o ran trosiant ar gyfer 2010 – 2013

Ffynhonnell: Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o fentrau coetiroedd

c) Rhwystrau a nodwyd gan fentrau

O ran busnesau sy'n gysylltiedig â phren, y prif rwystrau i fusnesau a nodwyd yn yr arolwg oedd costau cynyddol offer, pren a thanwydd (15%), yr hinsawdd economaidd (15%), a diffyg galw am eu cynnyrch (7%). Dywedodd 4 y cant o fentrau fod diffyg pren yn rhwystr aruthrol.

O ran mentrau gweithgareddau hamdden mewn coetiroedd, y rhwystrau mwyaf a nodwyd yn yr arolwg oedd yr hinsawdd economaidd (22%), ac yna diffyg cyllid, grantiau neu fenthyciadau (11%). Dywedodd 5 y cant fod diffyg mynediad i goetiroedd yn rhwystr.

Perthnasedd

Dau o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod yna weithlu ffyniannus, crefftus yn y sector coedwigaeth a bod y sector coedwigaeth wedi'i integreiddio'n well ac yn fwy cystadleuol, gan gefnogi economi Cymru. Mae'r dangosydd hwn yn ystyried iechyd y sector coedwigaeth o ran gobeithion, rhwystrau a chyfleoedd busnes. Daw'r data o arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o fentrau coedwigaeth 2010, a gynhelir gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn y dyfodol.

18. Cynefinoedd coetiroedd a choed hynafol

Pwyntiau allweddol

- Mae canran yr arwynebedd a nifer y nodweddion coetiroedd mewn Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (SAC) sydd mewn cyflwr ffafriol wedi edwino yn ystod cyfnod adrodd 2007-2012 o gymharu â chyfnod adrodd 2002-2006.

Data

a) Arwynebedd y coetiroedd hynafol ac arwynebedd y planhigfeydd ar safleoedd coetir hynafol (PAWS) wedi'u hadfer.

Ym 1997, roedd 109,500 hectar o goetiroedd brodorol yng Nghymru, yn ôl y Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed. Bydd y diweddariad nesaf ar gael y flwyddyn nesaf.

b) Gwella cyflwr coetiroedd brodorol

Rydym yn adrodd yma am linell sylfaen 1997 ar gyfer cyflwr coetiroedd brodorol. Ni fydd y wybodaeth ddiweddaraf ar gael tan 2014 (pan fydd data o arolwg maes y Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol ar gael). Yn y dyfodol, bydd y Rhestr Genedlaethol yn dangos newidiadau, ac mae'r cynnydd yn y gwerthoedd yn cael eu hystyried yn ffafriol.

Tabl 18: Cyflwr coetiroedd brodorol

Dangosydd cyflwr	Gwerth	Sylw
Arwynebedd cymedrig gorchudd o lwyni fel canran o goetir brodorol	30	Rydym yn disgwyl i hwn aros yn sefydlog neu gynyddu yn y tymor hir. Mae arwynebedd cymedrig llwyni yng Nghymru yn uwch na'r hyn a gofnodwyd yn yr Alban, yn sgil llai o bwysau pori o bosibl.
Nifer cymedrig y rhywogaethau coed/llwyni fesul chwarter hectar o goetir brodorol	4.27	Rydym yn disgwyl i hwn aros yn sefydlog neu gynyddu yn y tymor hir.
Cyfaint cymedrig y pren marw mewn coetir brodorol (m^3 yr hectar)	0.6	Mae hwn llawer is na'r cyfaint o 20m^3 yr hectar sy'n ofynnol i gydymffurfio â Safon Sicrwydd Ansawdd Coetiroedd y DU, a hefyd yn is na'r 4.4m^3 yr hectar a gofnodwyd ar gyfer yr Alban.
Canran y (i) coetir brodorol (ii) coetir derw sy'n hen dyfiant	 (i) 23 (ii) 39	Yn y tymor hir, disgwylir y bydd cynnydd yng nghyfran y coetiroedd brodorol fydd yn dod o dan y categori hen dyfiant. Er hynny, gallai plannu ardaloedd eang o goetiroedd brodorol newydd achosi i'r gyfran ostwng yn y tymor byr i ganolig.

Ffynhonnell: Dadansoddiad o ddata y Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed

c) Gwella cyflwr coetiroedd ar safleoedd dynodedig

Ers 2002, mae Cyngor Cefn Gwlad Cymru, sydd bellach yn rhan o Gyfoeth Naturiol Cymru, wedi bod yn asesu cyflwr 47 o nodweddion coetiroedd o fewn Ardaloedd Cadwraeth Arbennig, sy'n sefydlu llinell sylfaen ar gyfer y dangosydd hwn. 2006 yw blwyddyn y llinell sylfaen, pan gafodd pob nodwedd ei hasesu. Yn y cyfnod adrodd diweddaraf (2007-2012), mae'r arwynebedd wedi'i ehangu

rywfaint ac ni chafodd rhai nodweddion eu hasesu. Cyflwynir asesiadau yn nhermau cyflwr, wedi'u mynegi fel canran y nodweddion coetir a'r arwynebedd coetir o fewn y nodweddion hynny.

Tabl 19: Ardaloedd Cadwraeth Arbennig yn ôl cyflwr

	Nodweddion (2002-06) (%)	Arwynebedd coetir (2002-06) (%)	Nodweddion (2007-12) (%)	Arwynebedd coetir (2007-12) (%)
Ffafriol – wedi'i gynnal neu ei adfer	21.3	8.8	17.0	2.5
Ffafriol – diddosbarth	4.3	0.5	4.3	0.9
Anffafriol - adfer	21.3	14.1	10.6	9.2
Anffafriol – dim newid	14.9	12.7	10.6	9.3
Anffafriol – dirywio	14.9	20.4	6.4	1.1
Anffafriol – diddosbarth	23.4	43.4	40.4	66.9
Cyfanswm ffafriol	25.6	9.3	21.3	3.4
Cyfanswm anffafriol	74.4	81.7	68.1	86.5
Cyfanswm wedi'u hasesu	100	100	89.4	89.9

Ffynhonnell: Cyngor Cefn Gwlad Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru

Perthnasedd

Mae'r dangosydd hwn yn olrhain arwynebedd a chyflwr coetir brodorol yng Nghymru, a chyflwr y coetir ar safleoedd dynodedig neu hynafol. Dyma ganlyniadau dymunol perthnasol y strategaeth hon:

- Bod bioamrywiaeth coetiroedd yn cael ei chynnal, a choetiroedd brodorol yn cael eu rheoli'n ffafriol
- Bod coetiroedd a choed o werth cadwraeth arbennig yn cael eu rheoli'n ffafriol
- Bod dulliau rheoli coetiroedd yn cyflawni safonau stiwardiaeth amgylcheddol uchel

Dyma'r tueddiadau dymunol ar gyfer y dangosydd hwn felly:

a) Cynyddu arwynebedd y coetiroedd brodorol
b) Gwella cyflwr coetiroedd brodorol
c) Gwella cyflwr coetiroedd ar safleoedd dynodedig
d) Cynyddu arwynebedd y Safleoedd Coetir Hynafol a Blannwyd (PAWS) sydd naill ai wedi neu wrthi'n cael eu hadfer.

19. Rhywogaethau coetiroedd

Pwyntiau allweddol

Data

a) Tueddiadau poblogaeth rhywogaethau o'r pwysigrwydd pennaf

Roedd gwaith gan Gomisiwn Coedwigaeth Cymru yn dangos bod 210 o rywogaethau o'r 542 sydd ar restr Adran 42 yn dibynnu naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol ar gynefinoedd coetiroedd, neu fe allent gael eu heffeithio gan waith coedwigaeth. Mae 26 ohonynt yn cael eu hystyried yn flaenoriaeth uchel. Adroddir am dueddiadau poblogaeth y rhywogaethau hyn yng nghyfnodau adrodd Cynllunio Gweithredu Bioamrywiaeth y DU. Mae pedwar cyfnod adrodd wedi'u cynnal hyd yma.

Mae'r tabl isod yn dangos tueddiadau'r rhywogaethau y ceir gwybodaeth amdanynt. Ychydig iawn o rywogaethau sy'n cynnwys gwybodaeth hyd yma (rhwng 12 a 26 o 210).

Tabl 20: Pob rhywogaeth â blaenoriaeth

Cyfnod adrodd	1999	2002	2005	2008
Cynyddu	3	5	4	4
Gostwng	7	8	9	10
Sefydlog neu ddim tuedd amlwg	2	8	13	12
Ddim yn gwybod	198	189	184	184

Ffynhonnell: Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth y DU

Mae'r tabl isod yn dangos tueddiadau ar gyfer rhywogaethau â blaenoriaeth uchel yn unig. Unwaith eto, dim ond gwybodaeth am gyfran fach iawn o rywogaethau sydd ar gael.

Tabl 21: Rhywogaethau â blaenoriaeth uchel

Cynyddu	1999	2002	2005	2008
Gostwng	2	4	3	3
Sefydlog neu ddim tuedd amlwg	2	4	3	2
Ddim yn gwybod	1	1	3	3
Cynyddu	21	17	17	18

Ffynhonnell: Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth y DU

b) Mynegai adar y coetiroedd

Mae'r siart isod yn dangos y newid yn niferoedd amrywiol y rhywogaethau adar ers 1994, sy'n dangos bod niferoedd adar y coetiroedd wedi cynyddu fymryn.

Siart 36: Nifer y rhywogaethau adar fesul cynefin

Ffynhonnell: Sefyllfa Adar yng Nghymru (gan ddefnyddio data o Arolwg Adar sy'n Bridio Cymdeithas Adareg Prydain a'r Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar)

Perthnasedd

Mae'r dangosydd hwn yn olrhain tueddiadau poblogaeth rhywogaethau sy'n gysylltiedig â choetiroedd sydd wedi'u rhestru yn Adran 42 o Ddeddf yr Amgylchedd Naturiol a Chymunedau Gwledig 2006: Rhywogaethau o'r pwysigrwydd pennaf er cadwraeth amrywiaeth biolegol yng Nghymru. Mae hefyd yn ystyried tueddiadau poblogaeth amrywiaeth o adar y coetir.

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod bioamrywiaeth coetiroedd yn cael ei chynnal, a bod coetiroedd brodorol yn cael eu rheoli'n ffafriol. Y duedd ddymunol ar gyfer y dangosydd hwn felly yw bod poblogaethau llai o rywogaethau yn gostwng, a bod poblogaethau mwy o rywogaethau yn cynyddu.

20. Cysylltiadau

Pwyntiau allweddol

- Mae'n ymddangos bod cyfran y coetiroedd mewn parthau rhwydwaith yn cynyddu.
- Coetir oedd 29% o'r holl brif parthau rhwydwaith yn 2011, o gymharu â 26% ym 1997.
- Mae cyfran y coetir llydanddail mewn parthau rhwydwaith allweddol wedi cynyddu; coed llydanddail yw dros hanner y coetir mewn parthau rhwydwaith allweddol.

Data

Tabl 22: Arwynebedd coetir mewn prif rwydweithiau yn ôl math o goetir

Math o goetir	Arwynebedd mewn parthau rhwydwaith allweddol (ha)		% arwynebedd rhwydwaith	
	1997 (NIWT)	2011 (NFI)	1997 (NIWT)	2011 (NFI)
Llydanddail	40,060	53,670	13	17
Conwydd	27,340	25,110	9	8
Cymysg	7,900	4,620	2	1
Wedi cwympo	2,550	2,680	1	1
Tir wedi'i baratoi ar gyfer plannu	60	70	0	0
Llwyni	1,240	270	0	0
Coed ifanc	2,570	3,590	1	1
Arall	0	1,220	0	0
Cyfanswm coetiroedd	81,710	91,570	26	29
Arwynebedd tir yn y rhwydwaith	318,140	318,140	100	100

Ffynhonnell: Dadansoddiad o ddata'r Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed a'r Rhestr Goedwig Genedlaethol.

Tabl 23: Arwynebedd coetiroedd mewn parthau rhwydwaith

Math o barth rhwydwaith	Arwynebedd coetir		% arwynebedd rhwydwaith		Arwynebedd parth rhwydwaith (ha)
	1997 (NIWT)	2011 (NFI)	1997 (NIWT)	2011 (NFI)	
Prif	81,710	91,570	26	29	318,140
Eilaidd	32,940	36,860	23	26	142,030
Trydyddol	22,590	27,570	17	20	134,820

Ffynhonnell: Dadansoddiad o ddata'r Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed a'r Rhestr Goedwig Genedlaethol.

Perthnasedd

Un o amcanion y strategaeth hon yw diogelu strwythur a gweithgarwch rhwydweithiau cynefinoedd coetiroedd a, lle bo'r angen, dadwneud yr arfer o ddarnio cynefinoedd lled-naturiol. Mae'r dangosydd hwn yn monitro arwynebedd a'r math o goetir mewn parthau rhwydwaith allweddol.

Nodyn

Nid oes modd cymharu'r fethodoleg a ddefnyddiwyd yn adroddiad eleni â'r fethodoleg yn y gorffennol, felly ni ddylech gymharu canlyniadau'r adroddiadau hwn â'r canlyniadau a gyflwynwyd mewn adroddiadau blaenorol.

21. Coetiroedd fel pwysau ar ddŵr

Pwyntiau allweddol

- Mae'r dangosydd hwn yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd; er hynny, bu cynnydd wrth nodi'r ardaloedd dyfrol sydd mewn perygl yn sgil coedwigaeth

Data

Mae'r dangosydd hwn wrthi'n cael ei ddatblygu. Mae tîm Comisiwn Coedwigaeth Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd wedi gwneud cynnydd wrth nodi pa ardaloedd dyfrol sydd mewn perygl yn sgil coedwigaeth, ac mae Cyfoeth Naturiol Cymru bellach yn cyflawni'r gwaith hwn.

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod coetiroedd newydd a rhai sy'n bodoli eisoes yn cyfrannu at reoli dŵr a phridd, trwy leihau unrhyw effaith niweidiol yn sgil coetiroedd ar ansawdd dŵr.

22. Coetiroedd fel ateb wrth reoli dŵr

Pwyntiau allweddol

- Mae'r dangosydd hwn wrthi'n cael ei ddatblygu.

Data

Mae'r dangosydd hwn wrthi'n cael ei ddatblygu.

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod coetiroedd newydd a rhai sy'n bodoli'n barod yn cyfrannu at reoli dŵr a phridd, trwy leihau llygredd gwasgaredig ac erydiad pridd a helpu i leihau peryglon llifogydd. Y tueddiadau dymunol yw gweld:

- Rhagor o ardaloedd glannau afon gyda choetir priodol
- Mwy o goetiroedd priodol o fewn parthau dynodedig â blaenoriaeth er mwyn rheoli peryglon llifogydd.

23. Treftadaeth a thirwedd

Pwyntiau allweddol

- Mae'r dangosydd hwn wrthi'n cael ei ddatblygu.

Data

Mae'r dangosydd hwn wrthi'n cael ei ddatblygu.

Perthnasedd

Un o ganlyniadau dymunol y strategaeth yw bod coetiroedd a choed yn gwneud cyfraniad cadarnhaol i gymeriad tirwedd arbennig Cymru, ac i safleoedd sy'n bwysig o safbwynt treftadaeth a diwylliant. Mae Dangosydd 18: Cynefinoedd coetiroedd a choed hynafol yn trafod monitro safleoedd coetir hynafol.

Bydd y dangosydd treftadaeth a thirwedd hwn yn canolbwyntio'n benodol ar:

- Y math o goetir o fewn tirweddau hanesyddol, a'r dulliau o'i reoli
- Maint a chyflwr y coetir pori hynafol yng Nghymru.

Summary: Woodlands for Wales indicators table

	Dangosydd	Disgrifiad	Tuedd Ddymunol	Llinell sylfaen	Tuedd ymddangosol 2013	Canlyniadau cysylltiedig yn y strategaeth Coetiroedd i Gymru
Coetiroedd a choed Cymru	1. Coetiroedd a choed	Coetiroedd yng Nghymru a nifer y coed y tu allan i goetiroedd	Cynyddu	289,000 ha yn 2000-01	Cynnydd o 6% i 305,000 ha	4. Bod arwynebedd coetiroedd yng Nghymru yn cynyddu
	2. Arallgyfeirio coetiroedd	Amrywiaeth coetiroedd ar raddfa dalgylchoedd, ac ar raddfa lai	Cynyddu	Llinell sylfaen 1997 wedi'i sefydlu ar gyfer y rhan fwyaf o fesurau	Diweddariad i ddod yn ystod y tair blynedd nesaf	2. Bod ecosystemau coetiroedd yn iach a gwydn.
	3. Rheoli coetiroedd yn gynaliadwy	Coetiroedd sy'n cael eu rheoli i Safon Coedwigoedd y DU	Cynyddu	123,000 ha yn 2000-01	Cynyddu i 179,000 ha	1. Bod mwy o goetiroedd a choed yn cael eu rheoli'n gynaliadwy
	4. System rheoli	Coetiroedd yng Nghymru yn cael eu rheoli heb glirio	Cynyddu	15,000 ha yn 2000-01	Cynyddu i 93,000 ha	3. Bod coetiroedd wedi cael eu haddasu'n well i ddarparu ystod lawn o fanteision
	5. Coetiroedd fferm	Coetiroedd fferm yn cael eu rheoli'n weithredol	Cynyddu	12,000 ha yn 2000-01	Cynyddu i 29,000 ha	5. Bod rheoli coetiroedd a choed yn cael ei gysylltu'n agosach â dulliau eraill o ddefnyddio tir
	6. Coetiroedd a choed trefol	Brigdwf mewn ardaloedd trefol	Cynyddu	Brigdwf trefol 14% yn 2006	Brigdwf trefol 17% yn 2009	6. Bod coetiroedd a choed trefol yn darparu ystod lawn o fanteision
Nwyddau a gwasanaethau	7. Cydbwysedd carbon	Gostwng carbon o stociau biomas a chynhyrchion pren, ac amnewid cynhyrchion a thanwydd	Lleihad sefydlog Cynnydd mewn tanwydd	Gostyngiad blynyddol o Goetiroedd ym 1999 wedi'i amcangyfrifo 1514 Kt CO_2e	Model yn amcangyfrif 860 Kt CO_2e yn 2013	7. Bod coetiroedd Cymru yn cyfrannu at ostwng ôl-troed carbon Cymru
	8. Iechyd coed	Hyd a lled clefydau a difrod yng Nghymru	Sefydlog	Llinell sylfaen wedi'i chwblhau'n rhannol	2 glefyd cwarantîn yn effeithio ar goetiroedd Cymru	2. Bod ecosystemau coetiroedd yn iach a gwydn
	9. Manteision lleol coetiroedd	Canfyddiadau o fanteision cyhoeddus a lleol coetiroedd	Cynyddu	88% o oedolion wedi nodi o leiaf un fantais yn 2005	94% o oedolion yn nodi o leiaf un fantais	8. Bod mwy o gymunedau yn manteisio ar goetiroedd a choed
	10. Cyfraniad gan gymunedau	Nifer y bobl sy'n cyfrannu at goetiroedd	Cynyddu	2% o oedolion yn aelodau o grwpiau coetir cymunedol yn 2005	2% o oedolion yn aelodau o grwpiau coetir cymunedol	8. Bod mwy o gymunedau yn manteisio ar goetiroedd a choed 9. Bod mwy o bobl yn mwynhau manteision dysgu gydol oes yn sgil coetiroedd a'u cynhyrchion
	11. Hamdden	Cyfran y boblogaeth sy'n defnyddio coetiroedd ar gyfer gweithgareddau hamdden goddefol ac egnïol	Cynyddu	62% o oedolion wedi ymweld â choetiroedd yn 2003	64% o oedolion wedi ymweld â choetiroedd yn 2013	10. Mwy o bobl yn byw bywyd iachach yn sgil defnyddio a mwynhau coetiroedd
	12. Hygyrchedd	Cyfran y bobl â choetir hygyrch sy'n agos i'w cartrefi	Cynyddu	Roedd gan 16% goetir hygyrch 2ha+ o fewn 500m yn 2004	Mae gan 23% goetir hygyrch 2ha+ o fewn 500m	10. Mwy o bobl yn byw bywyd iachach yn sgil defnyddio a mwynhau coetiroedd
	13. Mentrau lleol	Nifer y mentrau sy'n defnyddio coetiroedd	Cynyddu	760 o fusnesau, 12,100 o weithwyr cyflogedig yn 1999	740 o fusnesau, 8,200 o weithwyr cyflogedig yn 2012	11. Bod mwy o bobl yn elwa ar fentrau cysylltiedig â choetiroedd

14. Defnydd o bren Cymru	Cyfran y pren sydd ar gael sy'n cael ei gynaeafu a'i brosesu yng Nghymru	Cynyddu	69% wedi'i gynaeafu (2000); 74% o foncyffion o Gymru wedi'u prosesu yng Nghymru (2004)	94% o bren meddal wedi'i gynaeafu; 63% o foncyffion o Gymru wedi'u prosesu yng Nghymru	12. Cafodd 74% o foncyffion o Gymru eu prosesu yng Nghymru 7. Bod coetiroedd Cymru yn cyfrannu at ostwng ôl-troed carbon Cymru
15. Gwerth y sector coedwigaeth	Gwerth y sector coedwigaeth i economi Cymru	Cynyddu	Amcangyfrif o'r GVA ar gyfer y sector coedwigaeth a sectorau cysylltiedig: £402.7 miliwn yn 2005	Amcangyfrif o'r GVA ar gyfer y sector coedwigaeth a sectorau cysylltiedig: £424.0 miliwn yn 2012	13. Bod y sector coedwigaeth wedi cael ei integreiddio'n well a'i fod yn fwy cystadleuol, ac yn cynorthwyo economi Cymru 8. Bod mwy o bobl yn elwa ar fentrau cysylltiedig â choetiroedd
16. Y galw am bren	Y galw am gynhyrchion pren a'r defnydd o bren yng Nghymru, gan gynnwys y galw am bren ardystiedig	Cynyddu	Defnydd ymddangosiadol o 50.4 miliwn m^3 o is-risgl cyfwerth â deunydd crai yn y DU (2002)	Defnydd ymddangosiadol o 43.2 miliwn m^3 o is-risgl cyfwerth â deunydd crai yn y DU	14. Bod defnydd cynyddol o bren fel adnodd adnewyddadwy allweddol 1. Bod mwy o goetiroedd a choed yn cael eu rheoli'n gynaliadwy
17. Iechyd y sector coedwigaeth	Iechyd busnes y sector coedwigaeth, gan gynnwys sgiliau	Gwella	Rhannol 2004, llinell sylfaen lawn 2010	Llinell sylfaen lawn o 2010	13. Bod y sector coedwigaeth wedi cael ei integreiddio'n well a'i fod yn fwy cystadleuol, ac yn cynorthwyo economi Cymru 15. Bod gweithlu medrus a ffyniannus yn y sector coedwigaeth
18. Cynefinoedd coetiroedd a choed hynafol	Arwynebedd a chyflwr coetiroedd brodorol, a choetiroedd ar safleoedd dynodedig neu hynafol, a nifer y coed hynafol	Gwella	Arwynebedd coetiroedd brodorol ym 1997: 109,500 ha; nodweddion coetiroedd mewn ACA sydd mewn cyflwr ffafriol: 25.6%	Nodweddion coetiroedd mewn ACA sydd mewn cyflwr ffafriol: 21.3%	17. Bod coetiroedd a choed o werth cadwraeth arbennig yn cael eu rheoli'n ffafriol 18. Bod bioamrywiaeth coetiroedd yn cael ei chynorthwyo a bod coetiroedd brodorol yn cael eu rheoli'n ffafriol 16. Bod coetiroedd yn cael eu rheoli i safonau stiwardiaeth amgylcheddol uchel
19. Rhywogaethau coetiroedd	Statws rhywogaethau coetiroedd â blaenoriaeth	Gwella	Llinell sylfaen rhannol 1998 – gwybodaeth am dueddiadau poblogaeth ar gael ar gyfer 12 rhywogaeth yn unig	Data rhannol 2008 – gwybodaeth am dueddiadau poblogaeth ar gael ar gyfer 26 rhywogaeth	18. Bod bioamrywiaeth coetiroedd yn cael ei chynorthwyo a bod coetiroedd brodorol yn cael eu rheoli'n ffafriol
20. Cysylltiadau	Arwynebedd a math o goetiroedd mewn ardaloedd coetiroedd allweddol	Cynyddu	137,250ha o goetir mewn ardaloedd rhwydwaith (1997)	156,000ha o goetir mewn ardaloedd rhwydwaith (2011)	18. Bod bioamrywiaeth coetiroedd yn cael ei chynnal a bod coetiroedd brodorol yn cael eu rheoli'n ffafriol
21. Coetiroedd fel pwysau ar ddŵr	Arwynebedd coetiroedd sy'n rhoi pwysau ar faint o ddŵr sydd ar gael, neu ansawdd y dŵr	Gostwng	Dim llinell sylfaen	Dangosydd heb ei sefydlu eto	20. Bod coetiroedd a choed newydd a rhai sy'n bodoli'n barod yn cyfrannu at reoli dŵr a phridd
22. Coetiroedd fel ateb wrth reoli dŵr	Coetiroedd sy'n cyfrannu at wella faint o ddŵr sydd ar gael, neu wella ansawdd y dŵr	Gwella	Dim llinell sylfaen	Dangosydd heb ei sefydlu eto	20. Bod coetiroedd a choed newydd a rhai sy'n bodoli'n barod yn cyfrannu at reoli dŵr a phridd
23. Treftadaeth a thirwedd	Addasrwydd esthetig coetiroedd mewn ardaloedd lle mae'n rhan bwysig o gymeriad y dirwedd	Gwella	Dim llinell sylfaen	Dangosydd heb ei sefydlu eto	19. Bod coetiroedd a choed yn gwneud cyfraniad cadarnhaol at gymeriad tirwedd arbennig Cymru ac at safleoedd sy'n bwysig o safbwynt treftadaeth a diwylliant

Gwybodaeth Allweddol o Ansawdd

1. Caiff Ystadegau Swyddogol eu llunio yn unol â safonau proffesiynol uchel y Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau Swyddogol. Maent yn destun adolygiadau sicrhau ansawdd rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn diwallu anghenion cwsmeriaid. Nid ydynt yn cynnwys unrhyw gyfeiriadau gwleidyddol.

Defnyddwyr a Defnyddiau

2. Mae Dangosyddion Coetiroedd i Gymru yn bwysig er mwyn monitro cynnydd y Cynllun Gweithredu Coetiroedd i Gymru, a chyflwr coedwigaeth Cymru yn gyffredinol. Mae rhai o'r defnyddiau'n cynnwys:
    - Monitro cynnydd tuag at dargedau
    - Datblygu polisi
    - Cyngor i Weinidogion
    - Llywio trafodaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru a sefydliadau eraill
    - Proffilio, cymharu a meincnodi daearyddol

    Mae amrywiaeth o ddefnyddwyr yn defnyddio'r ystadegau hyn, gan gynnwys llywodraeth genedlaethol a llywodraeth leol, y rhai sy'n ymwneud â'r sector coedwigaeth, ymchwilwyr, myfyrwyr a dinasyddion unigol.

Ansawdd y Data

3. Mae'n bosibl bod unrhyw ddata hanesyddol a nodir yn yr adroddiad hwn wedi'i ddiweddaru neu ei gywiro ers cyhoeddi adroddiadau blaenorol. O ganlyniad, dylid gwneud unrhyw gymariaethau hanesyddol ar sail y data yn yr adroddiad hwn lle bo hynny'n bosibl.
4. Mewn tablau lle mae'r ffigurau wedi'u talgrynnu, mae'n bosibl na fydd swm y ffigurau unigol yn cyfateb i'r cyfanswm a ddangosir.

Ffynonellau Data a Chwmpas

5. Mae data yn yr adroddiad hwn yn dod o amrywiaeth o ffynonellau. Mae llawer o'r data yn cael ei gyhoeddi mewn cyhoeddiadau eraill. Nodir y ffynonellau isod, ynghyd â dolenni ar gyfer rhagor o wybodaeth neu ddata:
    - Ystadegau Coedwigaeth
    - Y Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed
    - Arolwg Cefn Gwlad
    - Arolwg Ffermwyr Comisiwn Coedwigaeth Cymru
    - Arolwg Adnoddau Coedwigaeth
    - Rhestr Coed Trefol Cymru, ar gael fel data daearyddol ar borwr map y Comisiwn Coedwigaeth
    - Arolygon Barn y Cyhoedd ar Goedwigaeth
    - Forest Research
    - Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o Grwpiau Coetir Cymunedol yng Nghymru
    - Adroddiadau prosiect Cydcoed
    - Arolwg Hamdden Awyr Agored Cymru

- Space for People
- Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol
- Data dosbarthu'r Swyddfa Ystadegau Gwladol
- Cofrestr o Fusnesau ac Arolwg Cyflogaeth
- Arolwg Poblogaeth Blynyddol
- Rhagolygon Cynhyrchu'r Comisiwn Coedwigaeth
- Arolwg Busnes Blynyddol
- Cyfrifon Rhanbarthol
- Arolwg Comisiwn Coedwigaeth Cymru o Fentrau Coetiroedd
- Rhagolygon o allyriadau a daliadau o'r sector LULCF hyd at 2050

Ystadegau cysylltiedig ar gyfer gwledydd eraill y DU

6. Cyhoeddir dangosyddion y DU yn 'UK indicators of Sustainable Forestry', sydd ar gael ar wefan y Comisiwn Coedwigaeth
7. Mae Dangosyddion Perfformiad Cynlluniau Corfforaethol y Comisiwn Coedwigaeth a'r prif adroddiadau ar berfformiad ar gael ar wefan Comisiwn Coedwigaeth Lloegr
8. Mae dangosyddion ar gyfer Strategaeth Bioamrywiaeth Lloegr yn cynnwys gwybodaeth am goetiroedd ac maent ar gael o'r wefan GOV.uk
9. Mae dangosyddion cynnydd Strategaeth Coedwigaeth yr Alban ar gael ar wefan Comisiwn Coedwigaeth yr Alban.

Geirfa

Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA): *Safle dynodedig sydd wedi'i ddiogelu o dan Gyfarwyddeb Cynefinoedd yr UE.*

Ardal cwympo coed: *Torri ardal o goetir (os yw'r ardal o fewn coetir mwy, mae'n ardal gwympo coed dros 0.25 hectar fel arfer). Weithiau, gall clystyrau o goed gwasgaredig barhau i sefyll mewn ardal cwympo coed*

Ardaloedd rhwydwaith: *Mewn rhwydwaith cynefin coetir, mae coed wedi'u cysylltu'n ddigonol i weithredu gyda'i gilydd, gydag unigolion yn mynd a dod rhwng coetiroedd*

Arwynebedd coetir: *Cyfanswm y coetir, a fynegir o bosibl fel arwynebedd, neu fel cyfran yr holl dir mewn gwlad neu ardal arall*

Asiantaeth yr Amgylchedd (EA): *Corff llywodraeth anadrannol sy'n ceisio gwarchod yr amgylchedd a hyrwyddo datblygu cynaliadwy. Ers mis Ebrill 2013, mae swyddogaethau'r Asiantaeth yng Nghymru wedi'u trosglwyddo i gorff newydd, Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)***Brigdwf:** *Cyfran ardal a orchuddir gan ganopïau coed*

Clawdd creiriol: *Llinell o goed a oedd yn arfer ffurfio clawdd ond nad yw'n ffurfio ffin gyflawn bellach*

Coed yn cwympo oherwydd y gwynt: *Coed yn cwympo neu'n torri oherwydd y gwynt*

Coedwigoedd: *Ardaloedd mawr o dir sydd wedi'u gorchuddio â choed gan amlaf*

Coetir: *Tir sydd wedi'i orchuddio â choed yn bennaf. Mae'r Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol (yn y DU) yn diffinio coetir fel tir lle byddai'r coed aeddfed yn gorchuddio mwy nag 20% o'r arwynebedd*

Coetir brodorol: *Coed sy'n cynnwys rhywogaethau brodorol lleol yn bennaf neu'n gyfan gwbl*

Coetir Hynafol: *Safleoedd sydd wedi'u gorchuddio â choed yn ddi-dor ers cyn 1600 AD*

Coetir Hynafol a Lled-Naturiol (ASNW): *Coetir hynafol lle mae'r coed a'r llwyni yn lled-naturiol. Dyma'r coetiroedd pwysicaf o safbwynt bioamrywiaeth fel arfer*

Coetir lled-naturiol: *Nid oes unrhyw goedwigoedd gwirioneddol 'naturiol' ar ôl yn y DU. Gan amlaf, mae coetiroedd lled-naturiol yn cynnwys coed a llwyn sy'n frodorol i'r safle nad ydynt wedi'u plannu. Byddant wedi tyfu o ganlyniad i adfer naturiol fel arfer, neu yn sgil tyfiant coedlan/tocbren*

Comisiwn Coedwigaeth Cymru (CCC): *Bu'n gweithredu fel Adran Goedwigaeth Llywodraeth Cymru hyd at fis Ebrill 2013, gan reoli'r 38% o goetiroedd Cymru ar Ystad Goed Llywodraeth Cymru. Ar ran Llywodraeth Cymru, roedd y Comisiwn yn rhoi cyngor ar ddatblygu a gweithredu polisi coedwigaeth; yn hyrwyddo prosesau rheoli coetiroedd cynaliadwy yn y sector preifat; yn gweinyddu grantiau; ac roedd yn gyfrifol am waith rheoleiddio, gan gynnwys cyhoeddi trwyddedau i gwympo ac*

ailblannu coed. Ers mis Ebrill 2013, mae swyddogaethau'r Comisiwn wedi'u trosglwyddo i gorff newydd, Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)

Cydcoed: *Prosiect gwerth £16 miliwn a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru a'r Undeb Ewropeaidd drwy Amcan Un, gyda'r nod o ennyn diddordeb cymunedau mewn coetiroedd lleol er mwyn cynyddu manteision cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol yn lleol*

Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC): *Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn dwyn ynghyd gwaith Cyngor Cefn Gwlad Cymru, Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru a Chomisiwn Coedwigaeth Cymru, yn ogystal â rhai o swyddogaethau Llywodraeth Cymru. Ei bwrpas yw sicrhau y bydd adnoddau naturiol Cymru yn cael eu cynnal, eu gwella a'u defnyddio yn gynaliadwy yn awr ac i'r dyfodol*

Cymuned: *Grŵp o bobl sydd â rhywbeth yn gyffredin, fel lle neu ddiddordeb*

Cymysgedd cynefin: *Cymysgedd o rywogaethau coed gwahanol mewn ardal fechan*

Cynefin: *Ardal sy'n gartref i rywogaeth benodol*

Cynefin agored: *Cynefin sydd heb goed (neu sydd â nifer fach o goed) e.e. cors, rhostir a glaswelltir*

Cynefinoedd agored â blaenoriaeth: *Cynefinoedd agored sydd wedi'u nodi fel cynefinoedd dan fygythiad ac yn dod o dan Gynllun Gweithredu'r DU ar Fioamrywiaeth. Maen nhw'n cynnwys gwaun uchel, gorgors, glaswelltir sych asidig iseldir, dôl iseldir a glaswelltir calchaidd iseldir*

Cyngor Cefn Gwlad Cymru (CCGC): *Hyd at fis Ebrill 2013, CCGC oedd cynghorydd statudol y Llywodraeth ar gynnal harddwch naturiol, bywyd gwyllt a'r cyfle i fwynhau'r awyr agored yng Nghymru a'i dyfroedd mewndirol. Ers mis Ebrill 2013, mae swyddogaethau CCGC wedi'u trosglwyddo i gorff newydd, Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC)*

Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth (BAP): *Cynllun ar gyfer cynefin neu rywogaeth allweddol sy'n nodi'r rhesymau am eu dirywiad a'r gwaith sydd angen ei wneud i'w hadfer. Cymeradwyir BAPs cenedlaethol gan y Llywodraeth ac maent yn rhan o Gynllun Gweithredu'r DU ar Fioamrywiaeth. Ysgogwyd y cynlluniau hyn yn wreiddiol gan Gonfensiwn ar Amrywiaeth Fiolegol 1992*

Cynnyrch pren: *Cyfanswm y pren sy'n cael ei gynhyrchu*

Dalgylch: *Ardal o dir sy'n cynnwys system afon*

Defnydd ymddangosol: *Cyfanswm rhywbeth a ddefnyddir mewn gwlad neu ardal, sy'n cael ei gyfrifo drwy ychwanegu'r cyfanswm a gynhyrchir yn y wlad neu'r ardal honno at y cyfanswm sy'n cael ei fewnforio a thynnu'r cyfanswm sy'n cael ei allforio*

Ecosystem: *Cymunedau o blanhigion ac anifeiliaid (gan gynnwys pobl) sy'n rhyngweithio â'i gilydd ac â'r amgylchedd naturiol. Mae ecosystemau cytbwys yn sefydlog o'u hystyried dros yr hirdymor (cannoedd o flynyddoedd yn achos coetiroedd)*

Erydiad pridd: *Pridd yn cael ei erydu oherwydd prosesau naturiol fel dŵr neu'r gwynt*

Forest Research (FR): *Un o asiantaethau'r Comisiwn Coedwigaeth sy'n darparu gwasanaethau ymchwil, datblygu a monitro er mwyn cynorthwyo coedwigaeth yn y DU, y Comisiwn Coedwigaeth, Cyfoeth Naturiol Cymru a pholisïau Llywodraeth y DU a'r gweinyddiaethau datganoledig*

Glannau afon: *Yr ardal o gwmpas ymyl afon, nant neu ardal arall o ddŵr croyw*

Gwasanaethau ecosystemau: *Manteision i bobl sy'n deillio o adnoddau a phrosesau ecosystemau naturiol. Mae llawer o astudiaethau wedi ceisio mesur gwerth economaidd y gwasanaethau hyn, sy'n cynnwys:*

- *gwasanaethau darparu, fel bwyd, dŵr a choed*
- *gwasanaethau diwylliannol, fel manteision hamdden, iechyd ac esthetig*
- *gwasanaethau rheoleiddio, fel darparu lloches, cysgod a systemau oeri mewn trefi, a lleiniau cysgodi ar dir fferm*
- *gwasanaethau cymorth, fel dal a storio carbon (cloi carbon atmosfferig), ffurfio pridd a ffotosynthesis*

Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA): *Y dull cydnabyddedig cyfredol o asesu'r economi, a'r gyfran y mae diwydiannau gwahanol yn ei chyfrannu tuag ati*

Hamdden egnïol: *Hamdden sy'n gysylltiedig â gweithgaredd sy'n cynyddu cyfradd curiad calon y sawl sy'n cymryd rhan, neu'n gwneud iddo/iddi chwysu. Mae enghreifftiau'n cynnwys beicio mynydd neu redeg ar hyd llwybrau*

Hamdden goddefol: *Hamdden nad yw'n gysylltiedig â gweithgaredd sy'n cynyddu cyfradd curiad calon y sawl sy'n cymryd rhan, neu'n gwneud iddo/iddi chwysu. Mae enghreifftiau'n cynnwys gwylio adar neu gael picnic.*

Lleihau carbon: *Lleihau faint o garbon sy'n cael ei ychwanegu i'r atmosffer*

Llygredd gwasgaredig: *Llygredd sy'n deillio o fwy nag un ffynhonnell*

Nodwedd linellol goediog: *Llinell o goed, llai na 5m o led, gyda bylchau hyd at 20m a hyd o 20m o leiaf*

Ôl-troed carbon: *Darlun o effaith gweithgareddau pobl o safbwynt cyfanswm net y nwyon tŷ gwydr a gynhyrchir, gan gynnwys carbon a methan, wedi'i fynegi fel arfer fel tunelli o garbon ar ffurf cyfwerth â* CO_2

Planhigfeydd ar Safleoedd Coetiroedd Hynafol (PAWS): *Hen Goetir Hynafol a Lled-naturiol (ASNW) sydd fwy neu lai wedi'i ailblannu'n gyfan gwbl gyda rhywogaethau brodorol neu anfrodorol, gan ddiraddio'r gwerth ecolegol. Mae'r graddau y mae bioamrywiaeth yn cael ei cholli yn amrywio'n fawr ar sail y rhywogaethau a blannwyd a'r broses o'u rheoli wedyn.*

Pren caled: *Coed sy'n dod o goed llydanddail*

Pren meddal: *Coed sy'n dod o gonwydd*

Prosesydd pren eilaidd: *Busnes sy'n defnyddio cynnyrch pren i greu cynnyrch o fath gwahanol*

Prosesydd pren sylfaenol: *Busnes sy'n cymryd y cam cyntaf yn y broses o droi coed yn gynhyrchion*

Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed (NIWT): *Arolwg o goetiroedd a gynhaliwyd yn ystod degawd olaf yr ugeinfed ganrif; 1997 yw'r flwyddyn gyfeirio ar gyfer yr arolwg hwn fel arfer. Yr arolwg hwn oedd rhagflaenydd y Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol*

Rhestr Goedwigaeth Genedlaethol (NFI): *Olynydd y Rhestr Genedlaethol o Goetiroedd a Choed; arolwg genedlaethol dreigl sy'n nodi coetiroedd; perchnogion coetiroedd; a choetiroedd yn ôl y math o goedwigoedd. Cesglir amrywiaeth eang o wybodaeth, gan gynnwys rhywogaethau, oed a dwysedd y stoc coed*

Rhywogaethau â blaenoriaeth: *Rhywogaethau sydd wedi'u nodi fel rhywogaethau dan fygythiad sy'n dod o dan Gynllun Gweithredu'r DU ar Fioamrywiaeth. Mae rhywogaethau â blaenoriaeth sy'n byw yng nghoetiroedd Cymru yn cynnwys y gwybedog brith, telor y coed, y rugiar ddu, coch y berllan, y wiwer goch, y pathew a sawl rhywogaeth o ystlumod*

Rhywogaeth blaenoriaeth uchel: *Rhywogaethau sydd wedi'u nodi fel y rhai sy'n wynebu'r bygythiad mwyaf ac sydd angen eu gwarchod o dan Gynllun Gweithredu'r DU ar Fioamrywiaeth*

Rhywogaeth gynhenid: *Rhywogaeth a gyrhaeddodd yng Nghymru heb gymorth pobl yn ystod coloneiddio ôl-rewlifol*

Safle tir llwyd: *Tir a ddefnyddiwyd ar gyfer diwydiant, adeiladau ac ati yn y gorffennol ond nad yw'n cael ei ddefnyddio at y diben hwnnw bellach*

Safon Coedwigaeth y DU (UKFS): *Dull llywodraeth y DU o reoli coedwigaeth gynaliadwy. Mae'n pennu'r meini prawf a'r safonau ar gyfer rheoli holl goedwigoedd a choetiroedd y DU mewn ffordd gynaliadwy*

Stociau carbon: *Carbon sy'n cael ei storio, fel y carbon sydd wedi'i gloi mewn coed neu gynhyrchion coed*

Y Comisiwn Coedwigaeth (FC): *Adran y llywodraeth sy'n gyfrifol am warchod ac ehangu coedwigoedd a choetiroedd yn Lloegr a'r Alban*

Ystad Goed Llywodraeth Cymru (WGWE): *Coetiroedd a reolir gan Gyfoeth Naturiol Cymru ar ran Llywodraeth Cymru, sef 38% o goetiroedd Cymru*

Rydym yn croesawu adborth gan ein defnyddwyr. Os oes gennych chi unrhyw sylwadau ar faterion yn ymwneud â'r bwletin ystadegol hwn, dylech gwblhau'r ffurflen adborth.

Os hoffech chi gael rhagor o wybodaeth am y cyhoeddiad hwn, dyma'r manylion cyswllt:

Patience Eastwood
Cangen Polisi Coedwigaeth
Yr Is-adran Tir, Natur a Choedwigaeth
Llywodraeth Cymru
Rhodfa Padarn
Aberystwyth
SY23 3UR

Ffôn: 0300 062 2278

E-bost:
Patience.Eastwood@wales.gsi.gov.uk

Bill MacDonald
Cangen Polisi Coedwigaeth
Yr Is-adran Tir, Natur a Choedwigaeth
Llywodraeth Cymru
Rhodfa Padarn
Aberystwyth
SY23 3UR

Ffôn: 0300 062 2274

E-bost:
Bill.MacDonald@wales.gsi.gov.uk

Lluniau: Mae'r holl luniau yn eiddo i Lyfrgell Lluniau'r Comisiwn Coedwigaeth ac yn destun Hawlfraint y Goron oni nodir yn wahanol.

ISBN: 978-1-4734-0320-8